

Toiminnan vuosikello

Pedagoginen vuosikello Keuruun varhaiskasvatuksen käyttöön

Heta Tuomoja

Piia Pekkanen

Opinnäytetyö, AMK

Joulukuu 2024

Sosionomin tutkinto

jamk

jamk | Jyväskylän ammattikorkeakoulu
University of Applied Sciences

Tuomoja, Heta & Pekkanen Piia

Toiminnan vuosikello.

Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Marraskuu 2024, 30

Sosionomin tutkinto-ohjelma, varhaiskasvatuksen sosionomi. Opinnäytetyö AMK.

Julkaisun kieli: suomi

Julkaisulupa avoimessa verkossa: kyllä

Tiivistelmä

Toiminnan vuosikello on pedagoginen vuosikello Keuruun varhaiskasvatuksen henkilöstön käyttöön. Toiminnan vuosikellossa huomioidaan varhaiskasvatussuunnitelman mukaiset oppimisen alueet, joten vuosikellon sisältö ei keskity vain yhteen osa-alueeseen. Vuosikello toimii idea- ja materiaalipankin tavoin, jolloin Keuruun varhaiskasvatuksen henkilöstö voi soveltaa vuosikellon ideoita oman lapsiryhmän ikätasoon sopivaksi sekä lasten mielenkiinnon mukaisella tavalla. Toiminnan vuosikellon tavoitteena oli edistää tasalaatua varhaiskasvatusta koko Keuruun varhaiskasvatuksessa, sekä tukea lapsen oikeutta laadukkaaseen varhaiskasvatukseen.

Toiminnan vuosikello toteutettiin laadullisena kehittämistyönä Keuruun varhaiskasvatukselle. Kyselyt suoritettiin henkilöstölle, vanhemmille sekä lapsille. Kaikki, jotka kyselyyn vastasivat, olivat tietoisia tutkimuksesta, kehittämistyöstä sekä tutkimuksen eettisyydestä. Kyselyyn vastanneiden henkilö- tai sähköpostitietoja ei kerätty, vaan tutkimus suoritettiin anonyymina.

Henkilöstön sekä vanhempien kysely osuuteen vastasi toivottua vähemmän ihmisiä, joten tulosten kartoittaminen ja analysointi oli haastavaa.

Tutkimuksen johtopäätösten perusteella voidaan todeta, että henkilöstö sekä vanhemmat pitivät juhlapyhiä, toiminnallisia tuokioita sekä kulttuurin huomioimista tärkeänä osana vuosikellon suunnittelutyötä. Lasten osuudesta tärkeimmäksi osa-alueeksi nousi leikki. Tutkimustuloksia sekä varhaiskasvatuksen pedagogista teorian tietoa hyödynnettiin toiminnan vuosikellon suunnittelussa.

Avainsanat (asiasanat)

Varhaiskasvatus, varhaiskasvatuksen pedagogiikka, varhaiskasvatussuunnitelma, oppimisen alueet

Tuomoja Heta & Pekkanen Piia

Bachelor of social services

Jyväskylä: JAMK University of Applied Sciences, November 2024, 30 pages

Degree Programme in Bachelor of Social Services. Early childhood education

Permission for open access publication: Yes

Language of publication: Finnish

Abstract

The annual activity year clock is a pedagogical year clock designed for the staff of early childhood education in Keuruu. The year clock takes into account the learning areas outlined in the early childhood education curriculum, ensuring that the content is not limited to just one area. It serves as a source of ideas and materials, allowing staff to adapt its suggestions to the age level of their specific child groups and the children's interests. The goal of the activity year clock is to promote consistent, high-quality early childhood education across Keuruu and support every child's right to quality early education.

The activity year clock was developed as a qualitative improvement project for early childhood education in Keuruu. Surveys were conducted with staff, parents, and children. All respondents were informed about the research, the development project, and the ethical considerations involved. No personal or email information was collected, and the study was conducted anonymously.

Fewer staff members and parents participated in the survey than expected, making it challenging to assess and analyze the results. Based on the conclusions drawn from the study, both staff and parents considered holidays, interactive sessions, and cultural aspects to be important in the year clock's planning. For children, play emerged as the most significant element. The research findings and pedagogical theory of early childhood education were utilized in the design of the activity year clock.

Keywords/tags (subjects)

Pedagogy of early childhood education, early childhood education areas of learning

Sisältö

1	Johdanto	3
2	Varhaiskasvatuksen pedagogiikka	5
3	Varhaiskasvatusta säätelevät lait ja asiakirjat	9
3.1	Varhaiskasvatuslaki	9
3.2	YK:n yleissopimus lasten oikeuksista	9
3.3	Varhaiskasvatussuunnitelman oppimisen alueet	10
3.4	Lasten osallisuus.....	13
4	Leikki pedagogisena menetelmänä	14
5	Varhaiskasvatuksen henkilöstön tehtävät ja erityiosaamiset	15
5.1	Keuruun varhaiskasvatuksen henkilöstötiimit ja kehittämistyön tarpeisiin vastaaminen	16
6	Kehittämistyön tarkoitus,tavoitteet ja tutkimuskysymykset	17
6.1	Kehittämistyön tarkoitus.....	17
6.2	Kehittämistyön tavoitteet	18
6.3	Kehittämistyön tutkimuskysymykset	19
7	Kehittämistyön toteutus	20
7.1	Tiedonhankinta	21
7.2	Menetelmät.....	22
7.3	Aineiston keruu	22
7.4	Aineiston analysointi.....	24
8	Tutkimuksen tulokset	24
8.1	Henkilöstön tutkimustulokset	25
8.2	Vanhempien tutkimustulokset.....	28
8.3	Lasten tutkimustulokset.....	30
8.4	Johtopäätökset.....	32
9	Kehittämistyön eettisyys ja luotettavuus	34
10	Pohdinta	36
10.1	Tutkimuseettiset huomiot ja luotettavuus	37
10.2	Hyödynnettävyys ja jatkotutkimukset	37
	Lähteet	39
	Liitteet	41
	Liite 1. Toiminnan vuosikellon välilehdet.....	41
	Liite 2, Saatekirje kyselyyn vastaajille	54

Kuviot

Kuvio 1, Oppimisen alueet (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022).....	13
Kuvio 2, Henkilöstön vastaukset 1	26
Kuvio 3, Henkilöstön vastaukset 2	28
Kuvio 4, Vanhempien vastaukset.....	30
Kuvio 5, Lasten vastaukset.....	32

1 Johdanto

Varhaiskasvatustyö on kehittynyt asiantuntijatyöksi, jonka pääasiallinen painopiste ja panostus näkyy pedagogiikassa (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022). Pedagogiikan näkökulma huomioidaan varhaiskasvatuksen arjessa monesta eri näkökulmasta: niin kokopäiväpedagogiikan keinoin kuin tarkasti suunnitellun toiminnan keinoin, jolloin toiminta suunnitellaan tavoitteellisesti vastaamaan lapsen ikätason mukaista kasvua, kehitystä ja oppimista. Varhaiskasvatuksessa työskentelevän henkilöstön, etenkin varhaiskasvatuksen opettajan työtehtäviin ja erityiso- saamiseen sisältyy pedagoginen osaaminen, sen suunnitteleminen, arvioiminen ja kehittäminen. Kuitenkin useassa kunnassa on sama haaste. Tällä hetkellä varhaiskasvatukseen on haastavaa saada tarpeeksi varhaiskasvatuksen opettajia, varhaiskasvatuksen sosionomeja ja var- haiskasvatuksen lastenhoitajia. Kangas ym. (2022,72) mukaan, varhaiskasvatuksen haasteena on opettajapula ja työn kuormittavuus, jonka taustalla nähdään olevan heikko arvostus alaa kohtaan, heikko palkkaus sekä ongelmat työhyvinvoinnissa sekä työolosuhteissa. Varhaiskasvatuksessa val- litsevan työntekijäpulan vuoksi, useassa kunnassa varhaiskasvatuksen lastenhoitajat tekevät var- haiskasvatuksen opettajan tai sosionomin sijaisuuksia.

Opinnäytetyönä toteutetun kehittämistyön tarkoituksena sekä pyrkimyksenä oli kehittää koko Keuruun varhaiskasvatuksen tasalaatuista pedagogista toimintaa sekä edistää lasten oikeuksia laadukkaaseen varhaiskasvatukseen. Keuruun varhaiskasvatus on tavoitteellisesti pyrkinyt panos- tamaan tasalaatuisen varhaiskasvatuksen kehittämiseen, ja opinnäytetyön tavoitteena oli tukea kyseistä tavoitetta. Opinnäytetyö toteutettiin kehittämistyönä, jonka tarkoituksena oli kehittää pedagogisen toiminnan suunnittelun välineeksi pedagoginen vuosikello, joka oli nimeltään toimin- nan vuosikello. Toiminnan vuosikello oli Keuruun varhaiskasvatuksessa työskentelevän henkilöstön saatavilla microsoft office teams-sovelluksessa. Toiminnan vuosikellon tarkoituksena oli toimia ideapankin tavoin, johon suunniteltiin jokaiselle kuukaudelle oma teema. Toiminnan vuosikelloon suunniteltiin teemaan sopivia toimintaideoita, linkkejä- ja vinkkejä, joita varhaiskasvatuksen työntekijät pystyivät hyödyntämään oman lapsiryhmän ikä- ja taitotasoon sopiviksi. Toiminnan vuosikellon ideat ja linkit tukivat varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaisia oppimisen osa-alueita.

Keuruulla toimii kolme varhaiskasvatyksikköä, Aurinkolinnan päiväkoti, jossa on arviolta n. 160 lasta, sekä Lapin päiväkoti, jossa on arviolta 15 lasta sekä Haapamäen päiväkoti, jossa on arviolta n. 50 lasta. Keuruun varhaiskasvatuksen apulaisjohtajan ja pedagogisen johtajan mukaan, kehityskeskustelujen pohjalta on käynyt ilmi, että varhaiskasvatuksessa työskentelevä henkilöstö kokee, ettei heillä ole tarpeeksi aikaa pedagogiselle suunnittelutyölle. Kasvattajat toivoivat valmiita ideoita ja materiaaleja, joita voisivat suunnittelutyössään hyödyntää ja soveltaa. Toimeksiantajain nosti esille näkökulman varhaiskasvatuksessa työskentelevien kasvattajien eri asteisista koulutustoista, jolloin toiminnan vuosikello edesauttaisi erityisesti uusia eri koulutustaustan omaavia varhaiskasvatuksen työntekijöitä pedagogisessa suunnittelu- ja toteutustyössä.

Toiminnan vuosikello kehitettiin Keuruun varhaiskasvatuksessa työskentelevän henkilöstön työvälineeksi, jonka avulla henkilöstö pystyi tarkastelemaan omaa pedagogista toimintaa ja mahdollisesti pyrkiä monipuolistamaan pedagogista suunnittelutyötä. Kehittämistyön idea sai alkunsa kehittämistyön parissa työskentelevien opiskelijoiden omista havainnoista ja kokemuksista varhaiskasvatuksen arjesta. Havainnoita, joita opiskelijat havaitsivat, olivat eroavaisuudet varhaiskasvatusryhmien pedagogisessa suunnittelu- ja toteutustyössä. Eroavaisuudet saattoivat johtua henkilökunnan asiantuntijuudesta tai sen puutteesta, sekä koulutustaustoista sekä työvuosista. Työvuosien tuomasta kokemuksesta nousi havainto, ettei työvuosien tuoma kokemus näyttänyt aina vahvalta ammattitaidolta ja asiantuntijuudelta. Osa sellaisista kasvattajista, jotka olivat tehneet samaa työtä vuosia, toteuttivat pedagogista toimintaa kapeasti. Tämä näyttäytyi ulospäin suppealta pedagogiselta toiminnalta, kuten viikoittain toistuvasta samasta viikko-ohjelman rakenteesta, sekä pysymällä kasvattajan omalla mukavuusalueella. Tällöin kasvattaja hyödynsivät omia mielenkiinnon kohteitaan ja vahvuuksiaan suunnittelutyössä, mutta lasten osallisuus ei näkynyt pedagogisessa toiminnassa.

Opinnäytetyö rajattiin siten, että keskiössä oli varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden oppimisen alueet (2022,18) sekä lasten osallisuuden huomioiminen. Toiminnan vuosikelloon suunniteltiin jokaiselle kuukaudelle kuusi eri osa-aluetta, jotka tukivat suoraan sekä limittäin varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2022,18) mukaisia oppimisen alueita. Toiminnan vuosikellon osa-alueet nimettiin suoraan varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2022) oppimisen alueiden mukaan: *1. Kielten rikas maailma, 2. Tutkin ja toimin ympäristössäni, 3. Ilmaisun monet muodot, 4. Kasvan, liikun ja kehityn, 5. Minä ja meidän yhteisömme, 6. Lasten osallisuus.* Kuudes osa-alue,

joka toiminnan vuosikelloon suunniteltiin oli lasten osallisuus, jotta varhaiskasvatuksessa työskentelevä henkilöstö muistaisi huomioida sekä edistää lasten osallisuutta sekä tukea lapsilähtöisyyttä sekä lasten leikkiä. Leikki tukee oppimisen alueita monipuolisesti. Leikki on lapselle luontainen tapa oppia ja ilmaista itseään, sekä ensisijainen tapa olla osallisena lasta ympäröivää yhteisöä (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022). Leikin huomioiminen toiminnan vuosikellossa korosti kehittämistyön tutkimuksen tulosta, jolloin lapsille suunnatun kyselyn vastaukset painottuivat leikkiin.

Toiminnan vuosikellossa huomioitiin myös joitain varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2022) laaja-alaisen osaamisen alueita. Laaja-alaisen osaamisen alueet ovat: *1. Ajattelu ja oppiminen. 2. Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu. 3. Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot. 4. Monilukutaito. 5. Digitaalinen osaaminen. 6. Osallistuminen ja vaikuttaminen.* Sandbergin (2023,19) mukaan, lasten oppimista ja arjessa toimimista edistää, mikäli kaikilla laaja-alaisen osaamisen osa-alueilla on käytössä toimivia pedagogisia menetelmiä. Sandbergin (2023,43) muistuttaa, että lapsen oppimisen tukemisen kannalta on hyödyllisintä valita joitain näistä osa-alueista, ja pyrkiä muistamaan kohtuus tavoitteiden lukumäärän asettamisessa. Laaja-alaisen osaamisen alueita huomioitiin toiminnan vuosikellossa leikkien, pelien ja digitaalisten ideoiden keinoin. Leikkien ja pelien muodossa korostui ajattelun ja oppimisen osa-alue. Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu huomioitiin toiminnan vuosikellossa kädentaitojen, suomen juhlapyhien ja pöytäteatteri- ideoiden muodossa. Monilukutaidon ja digitaalisen osaamisen alueet huomioitiin toiminnan vuosikellossa sanallisen ilmaisun sekä mediakasvatuksen keinoin. Osallistuminen ja vaikuttaminen huomioitiin toiminnan vuosikellossa siten, että lasten osuuteen suunniteltiin ideoita lasten palaverista, äänestyksistä sekä muistuttamalla lasten osallisuudesta pedagogisen toiminnan ideointiin.

2 Varhaiskasvatuksen pedagogiikka

Varhaiskasvatuksen pedagogiikkaa ohjaa varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2022). Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2022) ohjaavat pedagogista toimintaa arvojen, henkilöstön osaamisen, lasten ja vanhempien osallisuuden, leikin, ja oppimisen kokonaisvaltaisuuden periaatteiden mukaisella tavalla. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteden oppimisen alueet toimivat pedagogisena viitekehyksenä varhaiskasvatuksen toiminnalle.

Varhaiskasvatuksen arvoperusta

Varhaiskasvatuksen perusteiden (2022,22) mukaan tärkein varhaiskasvatuksen arvoperusta on lapsen etu ja sen ensisijaisuuden huomioiminen ja edistäminen, jolloin varhaiskasvatuksen henkilöstön tulee kunnioittaa lapsen oikeuksia, kohdella lapsia ja perheitä yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti sekä edistää yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoisuutta varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on huomioida lapsen oikeus hyvinvointiin ja pyrkiä estämään lapsiin tai perheisiin kohdistuvaa syrjintää. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2022,22) korostavat, että varhaiskasvatuksen henkilöstön tulee kunnioittaa lasta sekä nähdä lapsen ainutlaatuisuus ja kunnioittaa lapsen arvokkuutta, sekä hyväksyä lapsi juuri sellaisenaan kuin lapsi on. Varhaiskasvatuksen arvoperustaan kuuluu lapsen hyvästä huolenpidosta vastaaminen sekä hyvän ja kannustavan opetuksen toteuttaminen. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022,23).

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2022,9) mukaan, suomalainen varhaiskasvatus on tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävä palvelu, joka edistää tavoitteellisesti yhteiskunnallista tasa-arvoa ja oikeudenmukaisuutta. Varhaiskasvatuksen lähtökohtaisena tehtävänä on tukea kokonaisvaltaisesti jokaisen varhaiskasvatukseen osallistuvan lapsen ikätasoista kasvua, kehitystä ja oppimista. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tarjota lapsille mahdollisuus kehittää omia taitojaan ja mahdollistaa lapsen oikeus vaikuttaa omiin valintoihinsa lapsen sukupuolesta, syntyperästä, kulttuurisesta taustasta tai muista lapseen tai perheeseen liittyvistä syistä riippumatta. Varhaiskasvatuksen henkilöstön tulee kohdella erilaisia sekä moninaisia perheitä kunnioittavasti sekä yhdenvertaisella tavalla. Varhaiskasvatuksen henkilöstön tulee kohdata ja kohdella lapsia ja perheitä yhdenvertaisesti, katsomatta lapsen tai perheen kulttuuriin, kieleen, katsomuksiin tai uskomuksiin. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022,23.) Suomalaista yhteiskunnallista ja koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistää yhdenvertaisuuslaki (L 1325/2014). Yhdenvertaisuuslain (L 1325/2014) tarkoituksena on edistää yhdenvertaisuutta koko yhteiskunnassa ja sen palveluissa, sekä pyrkiä ehkäisemään syrjintää, ja parantaa syrjinnän kohteeksi joutuneen henkilön oikeusturvaa. Laki (L 1325/2014) velvoittaa että koulutuksen sekä varhaiskasvatuksen järjestäjän tehtävänä on huomioida yhdenvertaisuuden toteutuminen toiminnassaan, sekä toteutettava tarpeen mukaisia toimenpiteitä yhdenvertaisen toiminnan

edistämiseksi. Edistämistoimenpiteissä on huomioitava yhdenvertainen toimintaympäristö, voimavarat sekä muut olosuhteet huomioiden (L 1325/2014).

Henkilöstön osaaminen

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2022) mukaan varhaiskasvatuksen järjestämisestä, toteuttamisesta sekä henkilöstön mitoituksista ja kelpoisuudesta vastaa varhaiskasvatuksen palvelun tuottaja. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2022,12) mukaan, varhaiskasvatuksessa noudatetaan varhaiskasvatuslain (L 540/2018) mukaisia henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista ja mitoituksista annettuja säädöksiä. Kunnan käytettävissä on oltava varhaiskasvatuksen erityisopettajan palveluita, jonka tehtävänä on edistää yhdenvertaisella tavalla lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista.

Osallisuus

Inkkusiivisen toiminnan tavoitteena on edistää osallisuutta, jolloin varhaiskasvatuksen henkilöstön tulee kohdata lapsia, lapsen vanhempia ja huoltajia sensitiivisesti, sekä arvostaa heidän näkemyksiään ja mielipiteitään. Sensitiivinen, positiivinen ja avoin kohtaaminen, edistävät osallisuuden kokemuksia ja vahvistavat kuulluksi, ymmärretyksi ja nähdyksi tulemisen tunnetta. Lasten ja huoltajien osallistuminen toiminnan suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin edistää vanhempien osallisuuden kokemuksia. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022, 34.) Varhaiskasvatuksessa on mahdollista edistää vanhempien osallisuutta esimerkiksi sähköisiä viestintäkanavia hyödyntämällä sekä viestinnän laatuun panostamalla, palautekyselyiden, keskustelujen, kohtaamisten sekä vanhempainiltojen keinoin. Lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia tuetaan yhteistyössä huoltajien kanssa. Varhaiskasvatuksen demokraattisten arvojen taustalla on ajatus siitä, että lapsella on oikeus itsensä ilmaisuun, sekä oikeus tuoda esiin omia mielipiteitään ja ajatuksiaan sekä tulla ymmärretyksi monella eri tavalla ja keinolla (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022,9).

Oppimiskäsitys

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2022,11) mukaan, lapsi on aktiivinen toimija omassa elinympäristössään, sekä vuorovaikutuksessa muiden ihmisten, lasten ja yhteisöjen ja ympäristön kanssa, jolloin lapsi kasvaa, kehittyy ja oppii uusia taitoja, mallintaen lähiympäristön toimintatapoja ja kulttuuria. Lapsen aktiivinen toimijuus edistää lasta uteliaisuuteen, tutkimiseen, uusien asioiden ja taitojen oppimiseen ja vanhojen ja opittujen asioiden kertaamiseen sekä opittujen asioiden kyseenalaistamiseen. Oppiminen nähdään kokonaisvaltaisena toimintana ja sitä tapahtuu lapsen arjessa jatkuvasti. Oppimisen aikana lapsen kehityksessä ja ajattelussa yhdistyvät tieto, taito, toiminta, tunteet, aistihavainnot, keholliset kokemukset, kieli ja ajattelu. Lapsi opettelee uusia taitoja ympäristön havainnoinnin ja tarkkailemisen keinoin, sekä lapsen pyrkiessä jäljittelemään muiden toimintaa. Lasten luontainen tapa oppia on leikin, liikunnan, tutkimisen, erilaisen toiminnan ja tehtävien tekemisen, itsensä ilmaisemisen, sekä taiteen kokemisen keinoin. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022,12.)

Pedagogiikan rakenne ja toiminta-ajatus

Varhaiskasvatuksen pedagogista työtä ohjaa varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden ja varhaiskasvatulain lisäksi varhaiskasvatuksen henkilöstön ymmärrys siitä, mitä pedagoginen toiminta on. Hämäläinen & Nivala (2008,217) mukaan, pedagogisen toiminnan teoria perustuu tieteelliseen tutkimukseen, joka kohdistuu erityisesti kasvatustoimintaan käytännöllisenä toimintana sekä kasvatuksen eettisiin, inhimillisiin ja sosiaalisiin peruskysymyksiin. Se pyrkii luomaan ajatuksellista selkeyttä siihen, mikä on pedagogisessa toiminnassa olennaista, tunnusomaista sekä mistä osatekijöistä pedagoginen toiminta rakentuu, mitä siinä tapahtuu, mikä on tarkoituksenmukaista ja mikä mahdollista. (Hämäläinen & Nivala 2008,217).

Kasvatustyön tärkein ymmärrys on ymmärrys siitä, mitä pedagogiikalla tarkoitetaan, miten pedagogiikkaa toteutetaan ja kuinka pedagoginen prosessi etenee. Helenius & Korhonen (2008, 52) mukaan, pedagoginen prosessi on kasvatuksellinen prosessi, jonka ydin on opetuksen tietoisesti suunniteltu ja johdettu prosessi. Pedagogisen prosessin aikana tavoitteena on huomioida niin yksilöllisen lapsen persoonallisuuden piirteet kuin lasten yhteisön ja ympäristön kehittäminen. Pedagogisen prosessia voidaan kuvailla tapahtumaketjuna, jonka kulku, ilmiö, ja eteneminen muuttuu ja kehittyy (Helenius & Korhonen 2008,52). Varhaiskasvatuksessa pedagogista työtä ja sen vaikutuksia havainnoidaan ja arvioidaan arjessa jatkuvasti. Pedagogisella toiminnalla pyritään

edistämään lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista, sekä vastaamaan lapsen iän mukaisiin kehitystehtäviin. Pedagoginen toiminta ei ole vain ohjattua toimintaa, vaan ympäristön hyödyntämistä ja muokkaamista vastaamaan lapsen ja lapsiryhmän tarpeita, kasvua, kehitystä ja oppimista. Pedagogisen toiminnan aikana on tärkeää huomioida ja edistää läsnäoloa ja vuorovaikutusta.

3 Varhaiskasvatusta säätelevät lait ja asiakirjat

3.1 Varhaiskasvatustilaki

Varhaiskasvatustyötä, tavoitteellisuutta sekä arvoperustaa ohjaavat sekä varhaiskasvatustilaki (L 540/2018), sekä varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Varhaiskasvatustilaki (L 540/2018) ohjaa ja velvoittaa varhaiskasvatuksen henkilöstöltä tavoitteellista pedagogista toimintaa. Tavoitteellinen pedagogien toiminta tarkoittaa sitä, että henkilöstö toteuttaa varhaiskasvatuksen arjessa toimintaa, jossa huomioidaan tavoitteellisesti leikkiin, liikkumiseen, taiteisiin, ja kulttuuriperintöön perustuvaa monipuolista pedagogista toimintaa. Varhaiskasvatuksen henkilöstön tulee mahdollistaa lapsille myönteisiä oppimiskokemuksia. Varhaiskasvatustilaki (L 540/2018) velvoittaa kuntaa varhaiskasvatuksen järjestämisestä, turvallisuudesta ja varhaiskasvatuksen tavoitteellisuudesta. Turvallisuudesta huolehtiminen näkyy siten, että varhaiskasvatuksen järjestäjän tulee huolehtia riittävä henkilöstömitoitusta lapsiryhmään nähden, sekä huolehtimalla varhaiskasvatuksen henkilöstön kelpoisuudesta varhaiskasvatustyöhön. Turvallisuutta edistetään myös fyysisten rakenteiden huomioimisen keinoin, jolloin leikki- ja oppimisympäristöjä muokataan ja kehitetään turvaamaan lapselle turvallinen ja yhdenvertainen varhaiskasvatusympäristö. Varhaiskasvatustilain (L 540/2018) mukaan, varhaiskasvatuksen tavoitteena on edistää kaikille varhaiskasvatuksen toimintaan osallistuneille lapsille yksilöllistä iän ja kehitystason mukaista kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia edistävää toimintaa. Varhaiskasvatustyö on tavoitteellista asiantuntijatyötä, jota tulee suunnitella, arvioida ja kehittää.

3.2 YK:n yleissopimus lasten oikeuksista

YK:n yleissopimus (1991) velvoittaa lapselle oikeuden kansalaisuuteen, opetukseen, terveydenhoitoon sekä oikeuden vaikuttaa lasta itseään koskeviin asioihin lapsen kehitystason mukaisella tavalla. Sopimus velvoittaa lapsia suojelun kohteeksi, jolloin tavoitteena on suojella lasta fyysiseltä, henkiseltä, taloudelliselta sekä hengelliseltä väkivallalta, sekä seksuaaliselta hyväksikäytöltä. Yk:n

yleissopimus lasten oikeuksista määrittelee lapsen iäksi alle 18 vuotiaat. Suomessa lasten oikeuksien sopimus tuli voimaan 20.7.1991.

3.3 Varhaiskasvatussuunnitelman oppimisen alueet

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2022, 9) mukaan, varhaiskasvatuksen tavoitteena on tukea lapsen laaja-alaista oppimista sekä pyrkiä edistämään elinikäistä oppimista. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on edistää koulutuksellista yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa inklusiivisten periaatteiden mukaisella tavalla. Inklusiiviset periaatteet pitävät sisällään kaikkia lapsia koskevat oikeudet, kuten tasa-arvon edistämisen, yhdenvertaisuuden edistämisen, syrjimättömyyden, moninaisuuden arvostamisen sekä mahdollisuuden sosiaaliseen osallisuuteen ja yhteisöllisyyteen. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2022,18) mukaan oppimisen osa-alueisiin kuuluu viisi erilaista oppimisen aluetta: kielten rikas maailma, ilmaisun monet muodot, minä ja meidän yhteisömme, tutkin ja toimin ympäristössäni sekä kasvan, liikun ja kehityn, jotka tukevat oppimiskäsitystä.

Kielten rikas maailma

Kielten rikas maailma oppimisen alue painottuu tukemaan lasten kielellisiä taitoja sekä valmiuksia, jotka edesauttavat lapsen identiteetin kehitystä. Kielen kehityksen tukemisen perustana on toiminta-ajatus tukea lapsen monilukutaidon kehittymistä sekä lukutaitojen valmiuksia. Kielen kehityksen taidot edistävät lasten mahdollisuutta vaikuttamiseen ja tukevat sanallisen ilmaisun keinoja sekä ymmärretyksi tulemistä. Kielelliset valmiudet mahdollistaa lasta osallisuuteen ja aktiiviseen toimijuuteen. Kielen kehityksen tukeminen on lapsen kokonaisvaltaisen kehityksen kannalta erittäin tärkeää, sillä kieli toimii lapsille niin oppimisen kohteena, kuin työvälineenä, ja sen avulla lapsen on mahdollista vaikuttaa erilaisiin tilanteisiin ja asioihin, sekä toimia vuorovaikutuksissa muiden kanssa, jolloin lapsella on mahdollisuus muodostaa sosiaalisia suhteita lasta ympäröiviin ihmisiin. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022,18.) Karvonen & Rikkola (2006,9) mukaan varhaiskasvatuksessa työskentelevän henkilöstön tulee olla tietoinen lasten kielellisestä tietoisuudesta. Kielellisellä tietoisuudella tarkoitetaan kykyä ottaa kieli havainnoinnin ja tarkastelun kohteeksi. Varhaiskasvatuksessa työskentelevä henkilöstö havainnoi lapsen kielellistä kehitystä ja pyrkii tietoisesti tukemaan kielen kehityksen taitoja. Käytännön tasolla kielellistä tietoisuutta voidaan tarkastella kielen eri tasoilla:kielen äännerakenteen, sanojen

muotojen ja merkityksen ja ymmärtämisen, lauseiden rakenteiden ja sanajärjestyksen sekä kielenkäytön näkökulmista (Karvonen & Rikkola 2006, 9).

Ilmaisun monet muodot

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2022,18) mukaan, varhaiskasvatuksen tavoitteena on mahdollistaa lapselle monipuolisia tapoja ilmaista itseään, ajatuksiaan ja tunteitaan, sekä tukea niitä. Ilmaisun eri muodoilla voidaan tarkoittaa musiikillista, kuvallista, sanallista ja kehollista ilmaisua. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on tutustuttaa lasta eri taiteenaloihin ja kulttuuriperintöön. Taiteellinen ilmaiseminen ja taiteen kokeminen edistävät merkittävästi lasten oppimista ja oppimisen edellytyksiä, sekä sosiaalisia taitoja ja myönteistä minäkuvaa. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022,18). Hujala & Turja (2011,111) mukaan, lapsen suhde maailmaan muodostuu eri aistien kautta sekä lapsen tavalla toimia häntä ympäröivässä maailmassa. Lapsi tutkii uteliaasti maailmaa hyödyntämällä omia aistejaan, ja tekee luovia ja toiminnallisia ratkaisuja aistihavaintojensa pohjalta. Taide ja taiteellinen kokeminen ovat aistihavaintojen aluetta, joka tarjoaa lapselle mahdollisuuden lapsen tasoiselle- ja lähtöiselle vuorovaikutukselle, jonka ytimessä on lapsen tapa olla suhteessa häntä ympäröivään maailmaan, ympäristöön, ja ihmisiin, sekä ilmaista itseään aistihavaintojensa pohjalta (Hujala & Turja 2011,111).

Minä ja meidän yhteisömme

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2022,18) mukaan minä ja meidän yhteisömme tukee ja mahdollistaa lapsen elinpiirin laajenemisen, sillä varhaiskasvatuksessa lapsen elinpiiri laajenee hänen aloittaessaan elämän ja toimijuuden harjoittelua kodin ulkopuolella. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on mahdollistaa lapsille ymmärrystä yhteisöllisyyden ja lähiyhteisön monimuotoisuudesta, sekä mahdollistaa siinä toimimisen harjoittelua sekä edistää osallisuuden kokemuksia. Varhaiskasvatuksessa osa-aluetta tuetaan eettisen ajattelun, elämänkatsomuksellisen, lähiyhteisön menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden keinoin, sekä mediakasvatuksen näkökulmasta. Hujala & Turja (2011,43) mukaan, nykyisessä varhaiskasvatuksessa on enenevässä määrin huomioitu ja kehitetty lapsilähtöisyyden ja lasten yhteisöllisyyden kokemusten edistämistä. Tällöin tarkoi-

tuksen perustana on ajatus ja tavoite siitä, että lapsia pyritään pitämään aktiivisina ja aloitteellisina toimijoina, jotka opettelevat ja harjoittelevat ymmärrystä ja vuorovaikutusta fyysisen ja sosiaalisen ympäristönsä kanssa.

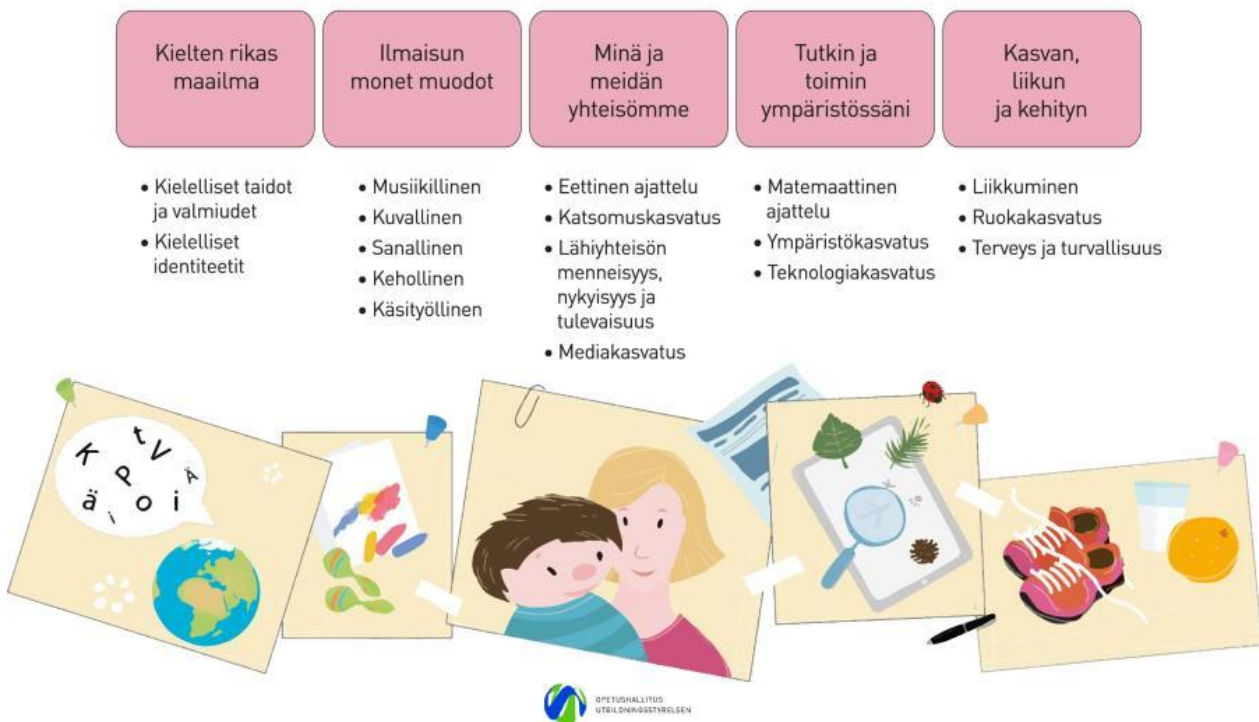
Tutkin ja toimin ympäristössäni

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2022,19) mukaan tutkin ja toimin ympäristössäni oppimisen alue mahdollistaa lapsille valmiuksia havainnoida ympäristöään, sekä edistää valmiuksia sen tutkimiseen, jäsentämiseen ja ymmärtämiseen. Tavoitteena on ohjata lapsia toimimaan ja tutkimaan lähiympäristöä niin luonnossa että rakennetussa ympäristössä. Varhaiskasvatukseen sisältyy myös ympäristökasvatuksen ja teknologiakasvatuksen huomioiminen. Monipuoliset oppimisympäristöt tarjoavat lapsille omakohtaisia havaintoja, kokemuksia ja elämyksiä, joiden avulla lapsi oppii ymmärtämään syy- ja seuraus suhteita sekä ajattelemaan ja oppimaan. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022,19.) Parikka-Nihti & Ek (2024,95) peräänkuuluttavat luonnossa toimimisen tärkeyttä lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen näkökulmasta. Luontoympäristö tarjoaa monipuoliset mahdollisuudet leikkimiselle, liikkumiselle ja oppimiselle, sekä terveyden edistämiseksi. Luonnossa toimiminen vahvistaa kognitiivisia, sosiaalisia ja emotionaalisia taitoja, sekä luovuuden ja mielikuvituksen kehittymistä (Parikka-Nihti & Ek 2024, 95).

Kasvan, liikun ja kehityn

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2022,19) kasvan, liikun ja kehityn oppimisen alueen tavoitteena on kannustaa lasta liikkumaan, tukea lasta oppimaan terveellisiin elämäntapoihin ruokakasvatuksen ja turvallisuuden näkökulmasta. Varhaiskasvatuksen perustehtävänä on luoda lapselle tietoisuutta ja vakaa arvopohja terveyttä ja hyvinvointia edistäville tekijöille, sekä liikunnallista aktiivisuutta edistävälle elämäntavalle yhdessä huoltajien kanssa. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on pyrkiä innostamaan lapsia liikuntaan ja tarjota lapsille monipuolista liikuntamahdollisuuksia sekä edistää liikkumisen iloa (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022,19).

Oppimisen alueet

Kuvio 1, Oppimisen alueet (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022).

3.4 Lasten osallisuus

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaan (2022, 40) varhaiskasvatuksen tavoitteena on tietoisesti ja tavoitteellisesti edistää lasten ja huoltajien osallisuutta varhaiskasvatuksen toimintaan ja pedagogiseen suunnittelutyöhön. Pedagogisen toiminnan periaate toteutuu lasten ja henkilöstön välisessä vuorovaikutuksessa, jonka pohjalta pyritään tukea yhteistä toimintaa. Lasten huoltajilla on oikeus olla osallisena oman lapsensa varhaiskasvatukseen ja sen toimintaan, sillä huoltajat ovat oman lapsensa asiantuntijoita. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022,40).

Lapsen osallisuus on suomalaisen varhaiskasvatuksen lähtökohtana. Roos ym. (2016,52) korostaa, että lapsilähtöinen pedagogiikka on yksi suomalaisen varhaiskasvatuksen tärkeimmistä laatuksista. Silloin toteutettu varhaiskasvatus on lasten itsensä näköistä ja se perustuu valmiiden toimintamallien sijaan lapsen kuulemiselle ja lasten ideoiden ja tarpeiden huomioimiselle. Roos ym. (2016,54) mukaan, varhaiskasvatuksessa on tärkeää huomioida lasten osallisuus osaksi lasten ja aikuisten välistä päivittäistä vuorovaikutusta ja kanssakäymistä. Vuorovaikutukseen tulisi

panostaa, sillä varhaiskasvatuksen arjessa vuorovaikutusta tapahtuu usealla eri tasolla. Vuorovaikutusta tapahtuu lapsen ja aikuisen kahdenkeskisessä tilanteessa, mutta myös ryhmätilanteissa ja lasten keskinäisissä vuorovaikutustilanteissa. Monissa eri tilanteissa tapahtuvaa vuorovaikutusta on syytä tukea ja havainnoida, sillä molempien osapuolten aloitteiden ja näkökulmien kunnioittaminen on olennaista. On tärkeää muistaa, että vuorovaikutukseen kannsuttava yhteisö luo ilmapiirin, jossa vuorovaikutus voi tapahtua laadukkaana. (Roos ym. 2016,55).

4 Leikki pedagogisena menetelmänä

Leikki on tärkeä osa lapsuutta. Leikki on taitoa, joka edesauttaa lapsen kehitystä, kasvua, oppimista ja tukee lapsen hyvinvointia luontaisella ja lapsilähtöisellä tavalla. Helenius & Lummelahti (2013,61) mukaan leikin harjoittelu alkaa jo varhaisessa vaiheessa yhteisenä toimintana yhdessä aikuisen kanssa. Tällöin sormileikit, käsileikit, laululeikit ja lorottelut ovat tärkeässä asemassa, ja aikuinen on leikkiin johdattelijan roolissa, sillä aikuinen luo kielen ja toiminnan avulla kuvitteellisen tilanteen lapselle. Leikkitaidot kasvavat ja kehittyvät lapsen kasvaessa. Leikin merkitys on lapsen kehitykselle tärkeää, sillä sen avulla lapsi pystyy muodostamaan sosiaalisia suhteita. Lasten luontainen tapa tutustua maailmaan ja muihin lapsiin on leikki. Leikin avulla lapset luovat keskinäiset suhteensa leikkitaitojen perusteella. Lasten ohjaus keskinäiseen roolileikkiin onkin olennainen pedagoginen tehtävä ja kasvatuksellinen keino, sillä roolileikissä lapset harjoittelevat sosiaalisia taitoja, empatian antamista ja vastaanottamista sekä ristiriitatilanteiden selvittämistä. Sosiaalisten taitojen lisäksi leikitilanteet kehittävät lapsen fyysisiä taitoja, jotka vaativat karkea- ja hienomotorisia taitoja, sekä havaintomotorisia taitoja. (Helenius & Lummelahti 2013, 90.)

Leikin pedagogisen merkityksen ymmärtäminen vaatii varhaiskasvatuksessa työskenteleviltä kasvattajilta lapsen kehitystason tietoisuutta ja ymmärrystä. Hujala & Turja (2011,76) korostavat, että varhaiskasvatuksen henkilöstöltä vaaditaan tietoisuutta leikin ymmärtämiseksi, ja jatkuvaa tiedon keräämistä uusien taitojen hankkimiseksi, jotta varhaiskasvatuksessa työskentelevä henkilökunta kykenee sensitiivisellä tasolla leikkivien lasten ohjaukseen. Varhaiskasvatuksen henkilöstön tulee ymmärtää leikin merkitys, leikin tasot ja leikkiympäristön pedagoginen merkitys. Viitala (2006, 166) muistuttaa, että varhaiskasvatuksessa työskentelevän aikuisen on osattava kunnioittaa leikkiä ja sen merkitystä, sillä leikkiä kunnioittava aikuinen kunnioittaa lasta. Viitala (2006, 166) muistuttaa, että leikissä lapsen oppimat asiat näkyvät toisiinsa integroituneena, eikä ainoastaan yksittäisinä opittuina taitoina.

Järvinen ym. (2009, 66) toteavat, että mahdollistamalla leikin ja syventymällä lapsen leikkiin, voi varhaiskasvatuksen henkilöstö tavoittaa ja ymmärtää lapsen aidoimmillaan hänen omassa sisäisessä maailmassaan. Leikissä lapsi käsittelee sellaisia elämässään kokemiaan asioita, joita lapsi ei osaa tai kykene aikuiselle kertomaan. Leikin avulla lapsi ilmaisee itseään ja käsittelee hänen ympäristöään. Leikki voi parantaa lapsen luottamusta omiin kykyihinsä ja vahvistaa lapsen minäkuvaa (Järvinen ym. 2009,66). Leikki toimii oppimisen lisäksi hyvänä havainnoinnin menetelmänä varhaiskasvatuksessa työskentelevälle henkilökunnalle. Leikkitilanteissa varhaiskasvatuksen henkilökunta pystyy havainnoimaan lapsen motorisia taitoja, sosiaalisia taitoja sekä lapsen kognitiivista kehitystä.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2022,12) mukaan leikki on lapsen oppimiselle merkityksellistä toimintaa. Leikki motivoi lasta oppimaan uusia taitoja, sekä leikki tuottaa lapselle iloa. Varhaiskasvatuksessa työskentelevän henkilöstön kuuluu ymmärtää leikin merkitys lapselle, sekä tiedostaa leikin pedagoginen merkitys oppimisen näkökulmasta, sekä leikin vaikutus lapsen kokonaisvaltaiseen kasvuun, kehitykseen ja hyvinvointiin. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022,12.)

5 Varhaiskasvatuksen henkilöstön tehtävät ja erityisosaamiset

Varhaiskasvatuksen opettajan tehtävät ja erityisosaaminen

Varhaiskasvatuksessa työskentelee eri koulutustaustan omaavia työntekijöitä. Varhaiskasvatuksen tiimeissä työskentelee niin varhaiskasvatuksen opettajia, sosionomeja kuin lastenhoitajia, lastenhoitajia, sekä ryhmänavustajia. Jokaisella varhaiskasvatuksessa työskentelevällä ammattilaisella on oma erityisosaaminen ja vastuualue. Ukkonen-Mikkola ym. (2020, 325) mukaan varhaiskasvatuksen opettajan erityisosaaminen on pedagogiikka ja pedagogiikasta vastaaminen. Varhaiskasvatuksen opettajan vastuualueena on vastata lapsiryhmän ja työyhteisön pedagogisen toiminnan suunnittelusta, kehittämisestä, arvioinnista ja viestinnästä. (Ukkonen-Mikkola ym.2020,325).

Varhaiskasvatuksen sosionomin tehtävät ja erityisosaaminen

Varhaiskasvatuksessa työskentelee varhaiskasvatuksen sosionomeja, joilla on laaja palvelujärjestelmän tuntemus ja sosiaalipedagoginen osaaminen. Ukkonen-Mikkola ym. (2020, 325) mukaan, varhaiskasvatuksen sosionomin erityisosaamista on laaja-alaisen hyvinvoinnin pedagogisen toiminnan edistäminen sekä moniammatillisen verkostotyön tuntemus. Sosionomi vastaa kasvatukselliseen- ja lapsen hyvinvointiin liittyvissä asioissa yhteistyössä perheiden kanssa. Varhaiskasvatuksen sosionomin erityisosaamiseen kuuluu tuntemus kunnan perheille suunnatuista palveluista ja verkostoista. Sosionomin erityisosaamiseen kuuluu perheiden ohjaus, jolloin sosionomi on kykenevä ohjaamaan perheitä erilaisissa tukea tarvitsevilla tilanteissa. Varhaiskasvatuksen sosionomin työnkuvaan kuuluu osallistua lapsiryhmän hoitoon, kasvatukseen ja opetukseen, sekä pedagogisen toiminnan suunnitteluun, toteuttamiseen ja arvioimiseen yhteistyössä varhaiskasvatuksen opettajan kanssa. (Ukkonen-Mikkola 2020, 326.)

Varhaiskasvatuksen lastenhoitajan tehtävät ja erityisosaaminen

Varhaiskasvatuksessa työskentelee opettajien ja sosionomien lisäksi myös varhaiskasvatuksen lastenhoitajia. Ukkonen-Mikkola (2020,326) mukaan, varhaiskasvatuksen lastenhoitaja vastaa lapsen terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä, ja tekee yhteistyötä perheiden kanssa. Lastenhoitaja osallistuu koko varhaiskasvatuksen tiimin toimintaan ja sen suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin. Lastenhoitajan erityisosaamista on vastata hoidollisesta ja lääkinnällisestä osaamisesta, mikäli varhaiskasvatuksen lastenhoitajalla on lähihoitajan koulutustausta.

5.1 Keuruun varhaiskasvatuksen henkilöstötiimit ja kehittämistyön tarpeisiin vastaaminen

Keuruun varhaiskasvatuksessa toimii tällä hetkellä sekä varhaiskasvatuksen opettajia, että varhaiskasvatuksen lastenhoitajia ja lastenohjaajia. Keuruun varhaiskasvatuksella on ollut haasteita rekrytoida varhaiskasvatuksen opettajan- ja varhaiskasvatuksen sosionomin koulutustasoa vastaava henkilökuntaa, jolloin kehittämistyönä toteutettu toiminnan vuosikello kehitettiin pedagogisen suunnittelutyön tarpeeseen sekä vastaamaan toimeksiantajan esille tuomia toiveita.

Toiminnan vuosikellon kehittämistyön toimeksiantaja toivoi, että toiminnan vuosikello mahdollistaisi kasvattajien pedagogisen osaamisen kehittämisen koulutustaustaan katsomatta. Tällä hetkellä Keuruun varhaiskasvatuksen henkilöstötiimit koostuvat pääosin yhdestä varhaiskasvatuksen

opettajasta sekä lastenhoitajista, jolloin pedagoginen suunnittelu, toteutus ja arviointi on toteutunut yhteistyössä koko tiimin kesken.

6 Kehittämistyön tarkoitus, tavoitteet ja tutkimuskysymykset

Koskinen ym. (2018) mukaan, yhteiskehittäminen on tehokas tutkimuksen keinoin toteutettava vaikuttamisen keino. Kehittämistyössä luodaan sidosryhmien kanssa yhteinen näkemys ongelmista tai haasteista, jolloin ongelmiin ja haasteisiin pyritään löytämään ratkaisumahdollisuuksia. Yhteiskehittämisen tavoitteena on tuottaa tutkimustietoa, josta on hyötyä sekä tieteelle että sidosryhmille. Menetelmä tukee erityisesti soveltavaa tai strategista tutkimusta, jolloin tavoitteena on tuottaa tutkimustietoa tai tutkimukseen perustuvia ratkaisuja tunnistettuihin haasteisiin tai ongelmiin. Yhteistyö sidosryhmien välillä tuo tutkimushankkeelle käytännön perspektiiviä ja sidosryhmien osaamista tutkimushankkeen ongelmiin. (Koskinen ym. 2018.)

Toiminnan vuosikello toimi kehittämistyönä, jonka toimeksiantajana oli Keuruun kaupungin varhaiskasvatus. Kehittämistyö sopi opinnäytetyön menetelmäksi hyvin, sillä käytännönläheinen projektityöskentely pohjautui käytännön kokemuksiin ja havaintoihin, jolloin kehittämistyön tekijät olivat tietoisia Keuruun kaupungin varhaiskasvatuksen käytännöllisistä vahvuuksista, haasteista ja tavoitteista, ja joihin haluttiin kehittää toimivia ratkaisuja. Käytännönläheinen projektityöskentely edisti kehittämistyön parissa työskentelevien sidosryhmäläisten ammatillista kasvua ja osaamista.

6.1 Kehittämistyön tarkoitus

Opinnäytetyön tarkoituksena oli luoda pedagoginen vuosikello Keuruun varhaiskasvatuksen henkilöstön käyttöön. Kehittämistyön tavoitteena oli tukea Keuruun varhaiskasvatuksen henkilöstön pedagogisen toiminnan suunnittelua tarjoamalla valmiita ideoita henkilöstön käytettäväksi ja sovellettavaksi. Toiminnan vuosikellon tarkoituksena oli tarjota henkilöstölle valmiiden ideoiden ja menetelmien lisäksi myös teoreettista tietoa pedagogiseen suunnitteluun. Toiminnan vuosikellossa kerrottiin, mitä lapsen kehityksen ja oppimisen osa-alueita mikäkin idea, menetelmä tai ohjattu toiminta tuki. Kehittämistyön tarkoituksena oli edistää tasalaatuista pedagogista toimintaa koko Keuruun varhaiskasvatuksessa. Kehittämistyön kohderyhmänä oli koko keuruun varhaiskasvatuksen henkilöstö, jolloin varhaiskasvatuksessa työskentelevä henkilöstö pystyi muokkaamaan toiminnan vuosikellon ideoita ja materiaaleja oman lapsiryhmän ikä- ja taitotasoon

sopivaksi, sekä lasten mielenkiinnon kohteiden mukaisella tavalla. Kehittämistyön tarkoituksena oli tarjota pedagogiseen suunnitteluun apua erityisesti henkilöstölle, jolla ei ole alalle koulutusta.

Tietoisuuden lisäämisen lisäksi, kehittämistyön tarkoituksena oli turvata lapsen oikeus laadukkaaseen varhaiskasvatukseen. Keuruun varhaiskasvatuksessa pedagogiseen suunnittelutyöhön osallistuu koko lapsiryhmässä toimiva henkilöstötiimi. Tällä hetkellä Keuruun varhaiskasvatuksen henkilöstötiimit eivät vastaa varhaiskasvatustlain (L 540/2018) mukaisia suosituksia, joiden mukaan henkilöstötiimin rakenne koostuu yhdestä varhaiskasvatuksen opettajasta, yhdestä varhaiskasvatuksen sosionomista ja yhdestä varhaiskasvatuksen hoitajasta. Keuruulla lapsiryhmän henkilöstötiimit koostuvat yhdestä varhaiskasvatuksen opettajasta ja kahdesta varhaiskasvatuksen lastenhoitajasta. Joissakin lapsiryhmissä varhaiskasvatuksen lastenhoitajat tai sosionomiopiskelijat tekevät varhaiskasvatuksen opettajan sijaisuuksia, sillä varhaiskasvatuksen opettajien saatavuus on ollut haasteellista. Kehittämistyössä huomioitiin lasten osallisuus upottamalla tutkimuksessa esille tulleita lasten mielenkiinnon kohteita erilaisiin ideoihin, kuten askarteluideoihin, liikunta-leikkeihin, sekä korostamalla leikin merkitystä.

6.2 Kehittämistyön tavoitteet

Kehittämistyön tarkoitus ja tavoite pohjautui opiskelijoiden omiin kokemuksiin ja havaintoihin varhaiskasvatuksen arjesta ja sen haasteista. Toimeksiantaja oli hyvin kiinnostunut kehittämistyön ideasta ja soveltuvuudesta. Toimeksiantajan mukaan, kehittämistyöstä on apua koko varhaiskasvatukselle ja helpottaa varhaiskasvatuksessa työskentelevän henkilöstön suunnittelua ja suunnitteluajan käyttöä. Varhaiskasvatuksen haasteena on viime vuosina ollut kiireinen arki. Kiireisen arjen myötä pedagogiselle suunnittelutyölle ei koeta olevan tarpeeksi aikaa. Kiireisen arjen myötä on vaarana, että pedagoginen suunnittelu jää vähäiseksi sekä aikuislähtöiseksi. Kehittämistyön tavoitteena oli tarjota varhaiskasvatuksessa työskentelevälle henkilöstölle tukea arkeen ja pedagogisen toiminnan suunnittelutyöhön.

Toiminnan vuosikello oli pedagoginen vuosikello, jossa huomioitiin monipuolisesti varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaiset oppimisen alueet sekä lasten osallisuus, jolloin vuosikellon sisältö ei keskittynyt vain yhteen oppimisen alueeseen, kuten liikuntaan tai taiteeseen. Toiminnan vuosikellossa huomioitiin vuodenaikojen mukaisia teemoja, juhlia, leikkejä, musiikkia,

kirjallisuutta, askarteluideoita ja liikunta ideoita. Vuosikello toimi ideapankin tavoin ja oli varhaiskasvatuksen henkilöstön saatavilla sähköisesti. Toiminnan vuosikellon tavoitteena oli tukea varhaiskasvatuksen henkilökunnan pedagogista suunnittelutyötä kiireisen arjen keskellä.

Toiminnan vuosikellon tavoitteena oli muistuttaa kasvattajia heidän vastuustaan huomioida lasten osallisuus pedagogisessa suunnittelutyössä. Toiminnan vuosikellon etusivulle kirjoitettiin johdanto, jossa kerrottiin toiminnan vuosikellon toiminta-ajatus ja tarkoitus. Johdannossa korostettiin, että Keuruun varhaiskasvatuksessa työskentelevä henkilöstö pystyi vapaasti muokkaamaan valmiita ideoita siten, että ideat vastaisivat lapsiryhmän tarpeita, ja lapsiryhmän ikä- ja taitotasoa. Johdannossa kerrottiin, että ideat olivat vapaasti muokattavissa lasten mielenkiinnon kohteiden mukaisella tavalla, jolloin lapsilähtöisyys ja lasten osallisuus pedagogisen toiminnan suunnitteluun korostui. Toiminnan vuosikelloon suunniteltiin ideoita, jotka edistivät lasten osallisuutta, kuten lasten palaverit ja äänestys. Karila & Lipponen (2013, 176) nostavat esiin käsityksen aikuisten ja lasten suhteista. Nykyisin sekä kansainvälinen että kotimainen varhaiskasvatus painottaa lapsen näkökulmaa ja osallisuutta varhaiskasvatukseen, jonka tavoitteellisuus pohjautuu YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen kirjattua vaatimusta siitä, että henkilöstön tulee kuulla lapsen mielipidettä ja ajatuksia lasta koskevista asioista.

Toiminnan vuosikellon arvopohja pohjautui Keuruun kaupungin omaan varhaiskasvatussuunnitelmaan ja sen arvoperustaan. Keuruun varhaiskasvatussuunnitelman (2022,17) arvoperusta pohjautuu valtakunnallisten varhaiskasvatussuunnitelman arvoihin. Tärkeimpiä arvoja ovat lapsen oikeudet, ihmisenä kasvaminen, yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja moninaisuus, perheiden monimuotoisuus sekä terveellinen ja kestävä elämäntapa. Keuruun varhaiskasvatussuunnitelma (2022,28) kannustaa kasvattajia hyödyntämään ja huomioimaan lähiympäristöjä ja pedagogisessa toiminnassa. Keuruun kaupungin varhaiskasvatussuunnitelman (2022,44) mukaan, kasvattajien tehtävänä on hyödyntää monipuolisten menetelmien valintaa ja käyttöä ohjaavia periaatteita, joita ovat toiminnallisuus, myönteisen, rauhallisen ja kiireettömän ilmapiirin luominen, pienryhmätoiminta, lapsilähtöisyys, kehuminen ja kannustaminen, ja leikin mahdollistaminen.

6.3 Kehittämistyön tutkimuskysymykset

Kehittämistyön tarkoituksena oli kehittää Keuruun varhaiskasvatuksen pedagogista toimintaa, jolloin huomioitiin henkilökunnan, vanhempien ja lasten osallisuus kehittämistyössä. Kehittämistyön

tutkimuskysymykseksi varhaiskasvatuksen henkilöstölle nousi: *Millaisia seikkoja henkilökunta pitää tärkeänä pedagogisessa vuosikellossa? Millaisia teemoja toiminnan vuosikellossa tulisi henkilökunnan mielestä huomioida?* Kehittämistyön ensimmäinen tavoite oli suorittaa laadullinen tutkimuskysely varhaiskasvatuksen henkilöstölle, joka ajoittui alkukesälle 2024. Seuraava tavoite oli suorittaa laadullinen tutkimuskysely huoltajille, joka ajoittui alkusyksylle 2024. Henkilöstölle suunnatun tutkimuksen ajankohta oli haasteellinen, sillä henkilöstölle tarkoitettu kysely ajoittui kesäkuun alkuun, ja osa henkilöstöstä olivat ehtineet aloittaa kesäloman. Kysely oli sähköinen webropol kysely joka avautui QR-koodin avulla. Kysely sisälsi avoimia kysymyksiä, jolloin henkilöstö sai vastata kyselyyn omin sanoin. Kyselyyn osallistuminen oli vapaaehtoista ja anonyymia, sillä QR- koodin avulla ei kerätty sähköpostitietoja tai henkilötietoja.

Vanhempien osallisuus huomioitiin sähköisen kyselyn keinoin. Vanhemmille suunnattu kysely oli myös sähköinen webropol kysely, johon vanhemmat pääsivät vastaamaan QR- koodin avulla. Kysely ajoittui syyskuun alkuun, kesäloma-ajan huomioimisen vuoksi. Vanhempien osuuteen tutkimuskysymykseksi valikoitui: *Millaisia toiveita ja odotuksia vanhemmilla oli varhaiskasvatuksen pedagogisesta toiminnasta?* Kyselyssä oli kaksi avointa kysymystä, joihin vanhemmat saivat vastata omin sanoin.

Lasten osallisuus huomioitiin kehittämistyössä siten, että varhaiskasvatuksen henkilökunta haastatteli oman lapsiryhmän lapsia. Lasten osalta tutkimuskysymys oli: *Mitä lapset haluavat varhaiskasvatuksessa tehdä?* Varhaiskasvatuksen henkilökunta tiedotti sähköpostin välityksellä kehittämistyön tekijöitä lasten vastauksista, jolloin kehittämistyön tekijät eivät itse haastatelleet lapsia, mutta pystyivät huomioimaan lasten vastauksen kehittämistyön suunnittelussa.

7 Kehittämistyön toteutus

Toiminnan vuosikello jakoi toimintakauden neljään eri vuodenaikaan, talveen, kevääseen, kesään ja syksyyn. vuosikello tarjosi jokaiselle kuukaudelle kuukausiteeman, jonka ympärille suunniteltiin teemaan sopivia ideoita, joita kasvattajat pystyivät pedagogisessa suunnittelutyössään hyödyntämään ja soveltamaan. Toiminnan vuosikellossa oli kuusi eri osa-aluetta, jotka tukivat varhaiskasvatussuunnitelman (2022) mukaisia oppimisen alueita. Osa-alueet nimettiin suoraan varhaiskasvatussuunnitelman oppimisen alueista: *1. Kielten rikas maailma. 2. Tutkin ja toimin ympäristössäni. 3. Ilmaisun monet muodot. 4. Kasvan, liikun ja kehityn. 5. Minä ja meidän*

yhteisömme. 6. Lasten osallisuus. Jokaisen osa-alueen alle koostettiin ala-otsikoita, jotka vastasivat suoraan varhaiskasvatussuunnitelman oppimisen alueiden merkitystä: 1. Kielten rikas maailman ala-otsikossa oli kirjallisuus, lorut ja suujumppa. 2. Tutkin ja toimin ympäristössäni osa-alueen ala-otsikoita olivat ympäristökasvatus sekä matemaattinen ajattelu. 3. Ilmaisun monet muodot osa-alueen ala-otsikot olivat laulut, sanallinen ilmaisu, kädentaidot, kehollinen & musiikillinen ilmaisu. 4. Kasvan, liikun ja kehityn osa-alueen alaotsikko oli ruokakasvatus, vaikka osa-alue koostui liikunnasta ja toiminnallisista ideoista. 5. Minä ja meidän yhteisömme osa-alueen alaotsikoita olivat eettinen ajattelu, katsomuskasvatus sekä lähiyhteisön menneisyys, nykyisyys ja tulevaisuus. 6. Lasten osallisuus osa-alueen alaotsikoita olivat leikitään, lapset mukaan päättämään ja lapset mukaan ideoimaan.

Suunnittelutyössä hyödynnettiin vuodenaikoja ja kalenterissa olevia juhlapyhiä. Suunnittelutyössä hyödynnettiin myös kyselyiden vastauksista tulleita toiveita. Toiminnan vuosikellossa otettiin huomioon varhaiskasvatuksen pedagogiikan teoretieto, sekä kyselyn analysoidut vastaukset. Toimeksiantajalle lähetettiin laajempi toiminnan vuosikello joka koostettiin word-tiedostoon. Laajempi word tiedosto piti sisällään etusivun johdannon, kuukausien välilehdet johon koostettiin visuaalisesti oppimisen osa-alueiden ideat esille, sekä tarkemman avauksen siitä, millaisia leikkejä välilehden ideoissa oli, ja mistä verkkosivu linkeistä varhaiskasvatuksen henkiöstö löytää lisää ideoita aiheeseen.

7.1 Tiedonhankinta

Kehittämistyötä varten hankittu teoretieto käsittelee varhaiskasvatuksen pedagogiikkaa. Tietoa hankittiin mm. hyödyntämällä kirjaston tiedonhankinta palveluita sekä sähköisiä tiedonhankinta palveluita kuten google scholar, Finna.fi sekä nextoryn sähköistä kirjapalvelua. Avain- ja hakusanoina käytettiin mm: varhaiskasvatus, pedagogiikka, varhaiskasvatuksen pedagogiikka, kasvatustiede, lasten osallisuus, laadullinen tutkimus ja kehittämistyö. Tiedonhankinnassa käytettiin luotettavia lähteitä. Suurin osa hankituista lähteistä hankittiin kirjastosta. Teoretietoon hankitut kirjat olivat kaikki ammattikirjallisuutta. Teoretiedon hankintaan kehittämistyön tekijät hyödynsivät myös varhaiskasvatusta sääteleviä asiakirjoja ja lakeja kuten varhaiskasvatussuunnitelman perusteita, paikallista varhaiskasvatussuunnitelmaa, YK:n lasten oikeuksien sopimusta sekä varhaiskasvatustilaa ja yhdenvertaisuuslakia.

7.2 Menetelmät

Tuomi & Sarajärvi (2018) kertovat laadullisen tutkimuksen aineistonkeruumenetelmistä seuraavasti. Laadullisen tutkimuksen tavallisimmat aineistonkeruumenetelmät ovat haastattelu, kysely, havainnointi ja monenlaisista dokumenteista koostuva tieto. Tuomi & Sarajärvi (2018) mukaan haastattelu tai kysely on menetelmänä hyvä, silloin kun tavoitteena on selvittää, mitä ihminen ajattelee tai mitkä ovat motiivit sille, miten ihminen toimii. Tuomi & Sarajärvi (2018) nostavat haastattelujen eduksi myös lomakehaastattelujen, teemahaastattelujen, sähköpostihaastattelujen ja syvähaastattelujen näkökulman. Haastattelujen ansiosta pystytään syvemmin tutkimaan erilaisia ilmiöitä ja hakemaan vastauksia erilaisiin ongelmiin.

Kehittämistyön menetelmänä käytettiin sähköistä webropol kyselyä. Qr- koodin avulla oli mahdollista huolehtia, että vastaukset pysyivät nimettöminä, eikä vastausten alkuperäisyyttä pystytty jälkikäteen selvittämään. Webropol kysely on ilmainen ja se on helposti luotava. Kysely on raportointisovellus ja Suomen kielinen. Sovelluksen avulla pystyttiin helposti ja nopeasti luomaan erilaisia kyselyitä ja tarvittaessa muokkaamaan niitä.

7.3 Aineiston keruu

Laadullisessa tutkimuksessa hyödynnettiin hyvää tutkimuksellista käytäntöä, jolloin kehittämistyön tekijät huolehtivat tutkimusluvut, sopimukset ja muut asiakirjat kuntoon. Tutkimuksen aikana huolehdittiin tutkimuksen anonymiasta. Laadullisen tutkimuksen aineisto kerättiin Keuruun kaupungin varhaiskasvatuksen henkilöstöltä, ja tutkimus suoritettiin webropol- kyselyn avulla. Henkilöstön tutkimus aukesi 17.6.2024 ja vastausaika oli 1.7.2024 saakka. Tutkimuksen aikana huolehdittiin, että kyselyyn vastaaja oli tietoinen kyselystä, jolloin tutkimuksen liitteeksi kirjoitettiin kattava saatekirje, jossa kerrottiin tutkimuksesta, tutkimuskysymyksistä, tutkimuksen tavoitteista ja kuinka eettisyys ja luotettavuus huomioidaan tutkimuksen aikana. Tutkimukseen pääsi vastaamaan QR-koodin avulla, eikä tutkimuksessa kerätty henkilötietoja. Saatekirjeessä kerrottiin, ketkä näkevät vastaukset ja kuinka kyselyn aineisto hävitetään. Tutkimus ajoittui kesäajalle, jolloin osa varhaiskasvatuksen henkilöstöstä oli kesälomalla. Vastauksia kesän kyselyistä kertyi 4 kpl. Vähäisen osallistujamäärän vuoksi, kysely avattiin uudestaan, jolloin Keuruun varhaiskasvatuksen henkilöstölle tarjoutui uusi mahdollisuus vastata samaan kyselyyn. Kysely avattiin uudelleen 17.8.2024. Kyselyn uudelleen avaaminen ja kyselyyn vastaamiseen kannustaminen ei tuottanut

toivottua tulosta, jolloin kyselyyn vastanneiden määrä jäi neljään vastaukseen. Kyselyyn luotiin kolme avointa kysymystä. Avointen kysymysten tavoitteena oli, että varhaiskasvatuksen henkilöstö pystyi vastaamaan kysymyksiin omin sanoin. Kehittämistyön tutkimuskysymykseksi varhaiskasvatuksen henkilöstölle nousi: *Millaisia seikkoja henkilökunta pitää tärkeänä pedagogisessa vuosikellossa? Millaisia teemoja toiminnan vuosikellossa tulisi henkilökunnan mielestä huomioida?* Tutkimuskysymykseen pyrittiin kartoittamaan vastauksia siten, että henkilöstölle suunnatun kyselyn kysymykset olivat: *1. Mitkä teemat, aiheet ja päivät tulisi mielestänne huomioida vuosikellon suunnittelussa? 2. Millaisia toimintaideoita toivoisit vuosikellossa olevan? 3. Millaista toimintaa haluaisit toteuttaa?* Kyselyn osoitettiin noin 45 työntekijälle mutta vastauksia tuli vain neljältä varhaiskasvatuksen työntekijältä. Palaute jäi hyvin vähäiseksi.

Huoltajille tarkoitetut kysymykset olivat avoimia kysymyksiä, jolloin huoltajat pystyivät kirjoittamaan oman mielipiteensä vapaan tekstin kenttään. Vanhemmille suunnattu kysely ajoittui alkusyksylle sellaiseen ajankohtaan, jolloin suurin osa lapsista oli ehtinyt palata kesälomalta takaisin varhaiskasvatuksen arkeen ja aloittaa varhaiskasvatuksen joko tutussa tai uudessa ryhmässä. Myös vanhemmille suunnatun kyselyn liitteeksi kirjoitettiin kattava saatekirje, jossa kerrottiin kyselyyn vastaajille mitä kehittämistyön tekijät haluavat tutkia, mitkä ovat tutkimuksen tavoitteet ja tutkimuskysymykset, ja kuinka eettisyys ja luotettavuus huomioitiin kyselyssä. Kysely suoritettiin QR-koodin avulla, eikä siinä kerätty kyselyyn osallistujien henkilöllisyystietoja. Vastaukset näkivät vain kehittämistyön tekijät. Vanhempien tutkimuskysymykseen: *Millaisia toiveita ja odotuksia vanhemmilla oli varhaiskasvatuksen pedagogisesta toiminnasta?* Pyrittiin kartoittamaan vastauksia avointen kysymysten muodossa. Vanhemmille suunnatun kyselyn kysymykset olivat: *1. Millaista tekemistä toivot päiväkodin toimintaan? 2. Muita ideoita ja ajatuksia toiminnan vuosikelloon?* Kysely aukesi vanhemmille 12.8.2024 ja kysely päättyi 23.8.2024. Kyselyyn vastasi kolme vanhempaa.

Lasten osallisuus huomioitiin myös tutkimuksen aikana. Kehittämistyön tekijät pyysivät jokaista varhaiskasvatusryhmää huomioimaan lasten mielipiteet ja kiinnostuksen kohteet sekä ajatukset koskien toiminnan vuosikellon kehittämistä. Lasten tutkimuskysymykseen: *Mitä lapset haluavat varhaiskasvatuksessa tehdä?* Kartoitettiin vastauksia siten, että varhaiskasvatuksen henkilöstö haastatteli oman lapsiryhmänsä lapsia. Lapsille suunnatun kyselyn kysymykset olivat: *mitä lapset haluavat päiväkodissa tehdä? Mitkä aiheet lapsia kiinnostaa?* Henkilöstö tiedotti lasten vastaukset

yhteenvedona kehittämistyön tekijöille suoraan työsähköpostiin kyselyn määräaikaan mennessä. Kyselyyn oli aikaa vastata 4.9.2024 – 11.9.2024. Varhaiskasvatuksen henkilöstö keroi, että osa oli haastatellut lapsia yksilöllisesti, ja osa haastatteli lapsia pienryhmissä. Varhaiskasvatuksen henkilöstö kirjasi lasten vastaukset paperille ylös, ja tiedotti sähköpostitse kehittämistyön tekijöitä lasten vastauksista, jolloin kehittämistyön tekijät eivät itse haastatelleet lapsia, mutta pystyivät huomioimaan lasten vastauksen kehittämistyön suunnittelussa.

7.4 Aineiston analysointi

Hirsijärvi & Hurme (2022) mukaan, usein laadullista analyysia suoritetaan samanaikaisesti aineiston keruun, tulkinnan ja narratiivisen raportoinnin kanssa. Laadullisen analyysin pääpiirteitä voidaan hahmottaa seuraavalla tavalla: analyysi alkaa usein jo siinä vaiheessa, kun itse haastatteluja tai kyselylomakkeita tehdään tai suoritetaan. Kun tutkija suorittaa itse haastattelut ja laatii kyselylomakkeet, hän voi jo tutkimusvaiheessa tehdä havaintoja ilmiöistä ja niiden yleisyyden, toistuvuuden, jakautumisen ja erityistapausten perusteella. Tutkija voi jaotella tai hahmotella malleja syntyneistä vastauksista. Aineistoa analysoidaan yleensä lähellä aineistoa ja sen kontekstia. Kvalitatiivisessa aineistossa tutkimus säilyttää sanallisen muotonsa.

Kyselyiden vastauksia analysoitiin kvalitatiivisesti, jolloin pyrkimyksenä oli säilyttää avointen kysymysten alkuperäinen kirjallinen muoto. Vastausten tuloksia tarkasteltiin tarkasti objektiivisesti, ja vastaukset kirjoitettiin ajatuskarttaan ylös. Saaduista tuloksista etsittiin yhteneväisyyksiä, joita luokiteltiin omiin kategorioihin. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa kyselyyn vastanneet henkilöt saavat suhteellisen vapaamuotoisesti vastata esitettyihin kysymyksiin. Tämä antaa mahdollisuuden kartoittaa vastaukset kaikessa rikkaisuudessaan.

8 Tutkimuksen tulokset

Tutkimus suoritettiin kolmesta eri näkökulmasta, varhaiskasvatuksen henkilöstön näkökulmasta, vanhempien näkökulmasta sekä lasten näkökulmasta. Tutkimuksen moniulotteisuuden tavoitteena oli antaa kehittämistyön tekijöille laajempaa näkökulmaa siitä, mitä odotuksia ja toiveita henkilöstöllä, vanhemmilla ja lapsilla on varhaiskasvatuksen toimintaan. Tutkimusten tuloksia analysoitiin, ja hyödynnettiin toiminnan vuosikellon suunnittelutyössä. Henkilöstölle suunnattuun

kyselyyn vastasi 4 henkilöä, ja vanhemmille suunnattuun kyselyyn vastasi 3 henkilöä. Henkilöstön ja vanhempien osuus jäi odotettua niukemmaksi. Lasten osuuteen vastasi noin 30 lasta.

8.1 Henkilöstön tutkimustulokset

Henkilöstön kyselyyn luotiin kolme avointa kysymystä: *1. Mitkä teemat, aiheet ja päivät tulisi mielestänne huomioida vuosikellon suunnittelussa? 2. Millaisia toimintaideoita toivoisit vuosikellossa olevan? 3. Millaista toimintaa haluaisit toteuttaa?*

Ensimmäisen kysymyksen vastausten tulokset jaettiin kolmeen selkeään kategoriaan, sekä vastauksista nousi kaksi yksittäistä vastausta. Tunnekasvatus sekä varhaiskasvatussuunnitelman mukaiset laajaalaisen oppimisen osa-alueet.

Vastausten kategorioiksi nousi:

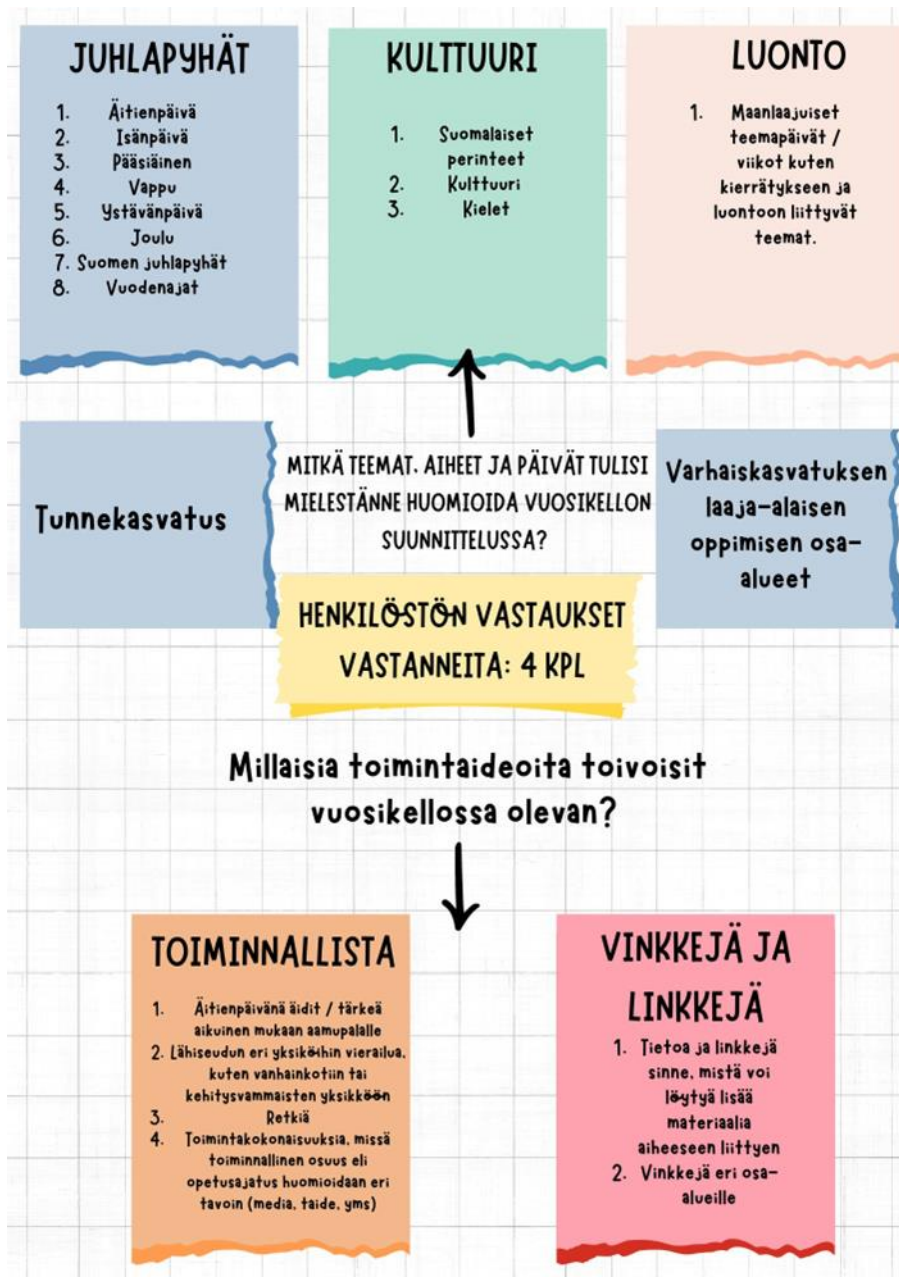
1. Juhlapyhät,
2. Kulttuuri,
3. Luonto.

Suurin osa vastaajista toivoi lisää ideoita juhlapyhien viettoon ja niiden huomioimiseen pedagogisessa suunnittelussa. Henkilöstö toivoi lisää tietoisuutta ja ideoita kulttuuriin, etenkin suomalaiseseen kulttuuriin, suomen perinteisiin sekä kieliin. Luontoteema nousi erilaisten temaviikkojen pohjalta, jonka mukaan vastaaja toivoi kierrätykseen- ja luontoon liittyviä aiheita temaviikkojen tavoin huomioitavaksi toiminnan vuosikellossa.

Millaisia toimintaideoita toivoisit vuosikellossa olevan. Toisen kysymyksen vastaukset jaettiin kahteen kategoriaan:

1. Toiminnallista
2. Vinkkejä ja linkkejä.

Toiminnallisuus nousi vahvasti esiin, arjen opetustilanteiden huomioimiseen, sekä juhlapyhien ja yhdessä tekemisen ajatuksena. Henkilöstö kaipasi nettisivuille linkkejä, joita voisi hyödyntää ja soveltaa oman lapsiryhmän arkeen sopivaksi, sekä soveltaa ohjatuissa hetkissä. Henkilöstö kaipasi vinkkejä, kuinka toteuttaa varhaiskasvatussuunnitelman mukaisia laaja-alaisen oppimisen osa-alueita. Kuviossa 1 on jaoteltuna selkeämmin vastaukset omiin kategorioihinsa.

Kuvio 2, Henkilöstön vastaukset 1

Henkilöstölle suunnatun kyselyn kolmas kysymys oli, millaista toimintaa haluaisit toteuttaa?

Vastaukset jaettiin kolmeen eri kategoriaan:

1. Ikäryhmien huomiointi
2. Naapuriryhmien kanssa yhteistyö
3. Toiminnallista oppimista.

Ensimmäisen kategorian kehittämistyön tekijät analysoivat siten, että erilaisten kokonaisuuksien suunnittelussa huomioidaan eri ikäryhmät, jolloin alle 3-vuotiaille suunnitellaan helpompi tapa suoriutua kyseisetä toiminnasta, ja vanhemmille lapsille suunnitellaan sama kokonaisuus siten, että suunniteltu toiminta vastaa lähemmin lapsen ikätasoa ja kehitystehtävää.

Henkilöstö toivoi, että toiminnan vuosikellossa huomioidaan maan laajuisia teemapäiviä- ja viikkoja, kuten kierrätykseen ja luontoon liittyviä teemaviikkoja. Vastauksia analysoidessa, esille nousi myös henkilökunnan toive toiminnallisuudesta, sekä yhteistyöstä muiden ryhmien sekä toimijoiden kanssa. Henkilöstölle suunnatun tutkimuksen tutkimuskysymyksen tavoitteena oli selvittää, millaisia seikkoja henkilökunta pitää tärkeänä pedagogisessa vuosikellossa, sekä millaisia teemoja toiminnan vuosikellossa tulisi henkilökunnan mielestä huomioida. Vastausten perusteella voidaan analysoida, että seikat, joita henkilökunta pitää tärkeänä pedagogisessa vuosikellossa olivat toiminnallisen oppimisen huomioiminen, ikäryhmien huomioiminen, naapuriryhmien kanssa yhteistyötä edistävät ideat, sekä vinkit ja linkit. Toiseen tutkimuskysymykseen vastaaminen, millaisia teemoja toiminnan vuosikellossa tulisi henkilökunnan mielestä huomioida, voidaan analysoida, että vastausten perusteella henkilökunnan mielestä maanlaajuiset teemapäivät kuten kierrätys, media ja kulttuuri tulisi huomioida. Henkilökunnan vastausten perusteella myös juhlapyyhiin kuten jouluun, äitien- ja isänpäivään, ystävänpäivään, pääsiäiseen ja vappuun liittyvät teemat ovat tärkeitä, ja ne tulisi huomioida toiminnan vuosikellon suunnittelutyössä.

Kuvio 3, Henkilöstön vastaukset 2

8.2 Vanhempien tutkimustulokset

Vanhemmille suunnatussa kyselyssä oli kaksi avointa kysymystä: *1. Millaista tekemistä toivot päiväkodin toimintaan? 2. Muita ideoita ja ajatuksia toiminnan vuosikelloon.*

Ensimmäisen kysymyksen aiheena oli selvittää, millaista tekemistä vanhemmat toivovat päiväkodin toimintaan. Vanhempien antamat vastaukset jaettiin neljään selvään kategoriaan.

1. Leikkiä,
2. Kädentaitoja,
3. Liikuntaa.
4. Tuokiot.

Vanhempien vastaukset olivat nykyiseen varhaiskasvatuksen arkeen sopivia, ja uusia ideoita tai toiveita näin vähäiseltä osallistujamäärältä ei noussut esille. Vanhempien vastauksista pystyttiin tulkitsemaan, että vanhemmat arvostavat läsnäoloa ja henkilökunnan aitoa kiinnostusta lapsia kohtaan. Vanhempien vastauksista tuli ilmi, että vanhemmat toivovat, että varhaiskasvatuksessa huomioidaan leikki, kädentaidot, liikunta ja erilaiset tuokiot osana varhaiskasvatustyötä.

Toisen kysymyksen tavoitteena oli selvittää, millaisia ideoita ja ajatuksia vanhemmilla on toiminnan vuosikelloon? Kysymyksistä saadut vastaukset jaoteltiin kolmeen selkeään kategoriaan:

1. Vuodenajat ja juhlapyhät,
2. Tiedon jakaminen vanhemmille,
3. Lähiympäristön hyödyntäminen.

Vastauksista voidaan analysoida, että vanhemmat toivoivat vuodenaikojen ja juhlapyhien huomioimista pedagogisessa toiminnassa, kuten isän- ja äitienpäivän huomioimista. Vastauksista nousi esiin myös varhaiskasvatuksen ja kodin välinen yhteistyö, kuten tiedon ja vinkkien jakamista vanhemmille. Vastauksista nousi esiin, että vanhemmat toivoivat lähiympäristön ja palveluiden hyödyntämistä varhaiskasvatustyössä. Vaikka kysymyksiin vastattiin vähäisellä osallistujamäärällä, saatiin hyvin kartoitettua vastauksia vanhempien osuuden tutkimuskysymykseen: *millaisia toiveita ja odotuksia vanhemmilla on varhaiskasvatuksen pedagogisesta toiminnasta?* Vastausten perusteella vanhemmat toivovat hoitajilta ja opettajilta läsnäoloa, leikin tukemista ja lasten mielenkiinnonkohteiden huomioimista pedagogisen toiminnan suunnittelussa, sekä kädentaitojen ja liikunnan huomioimista pedagogisessa suunnittelutyössä. Vastauksista nousi esille toive kodinomaisuuden edistämisestä varhaiskasvatuksessa, jolloin lapsen olisi mahdollista toimia aikuisen apulaisena ”kotitöiden tekemisessä”.

Kuvio 4, Vanhempien vastaukset

8.3 Lasten tutkimustulokset

Viimeiseen tutkimusosuuteen Keuruun varhaiskasvatuksen henkilöstön tehtävänä oli haastatella oman lapsiryhmänsä lapsia, ja lähettää vastaukset kehittämistyön tekijöille suoraan sähköpostiin. Kyselyn tavoitteena oli selvittää, *mitä lapset haluavat päiväkodissa tehdä? Sekä mitkä aiheet lapsia kiinnostaa?* Vastauksia kertyi neljästä eri päiväkotiryhmästä, ja arviolta 30 lasta vastasi kyselyyn.

Ensimmäinen lapsille suunnatun kysymyksen tavoitteena oli selvittää, mitä lapset haluavat päiväkodissa tehdä? Saadut vastaukset jaettiin neljään kategoriaan:

1. Leikkiä,
2. Kädentaidot,
3. Liikunta,
4. Peli ja musiikki.

Lasten vastauksista suurin osa käsitteli leikkimistä. Lasten vastausten perusteella mieluisinta päiväkodissa on leikkiä monipuolisilla tavoilla, kuten yhdessä kaverin kanssa, yksin, leikkiä eri tiloissa, eri leluilla ja eri roolileikkejä. Kädentaitoja vaativa työskentely, kuten maalaaminen, piirtäminen, värittäminen ja rakentelu olivat myös lasten mieleen, ja se keräsi toiseksi eniten vastauksia. Liikunta ja liikunnalliset aktiviteetit olivat kolmanneksi suosituin vastaus lasten keskuudessa. Liikkuminen sisällä ja ulkona nousi esiin vastauksista. Lopuksi pelit ja musiikki sai vähiten vastauksia lasten osuudesta.

Toisen kysymys, mitkä aiheet lapsia kiinnostaa? Lasten antamat vastaukset jaettiin kolmeen kategoriaan:

1. Lelut ja leikit,
2. Kädentaidot,
3. Pelit.

Lasten vastauksista kävi erinomaisen selkeästi ilmi, että lapsille tärkeintä ja mieluisinta varhaiskasvatuksen arjessa on leikkiminen, leikin tavasta tai sen muodosta huolimatta. Lasten vastausten perusteella mieluista leikkiä olivat roolileikit, rakenteluleikit, sääntöleikit, pihaleikit, sisäleikit, yksin leikit tai leikit kavereiden kanssa. Vastauksista saatu tieto vastaa hyvin tutkimuskysymykseen: *Mitä lapset haluavat varhaiskasvatuksessa tehdä?* Leikkiä.

Kuvio 5, Lasten vastaukset

8.4 Johtopäätökset

Tutkimukseen osallistui pieni määrä varhaiskasvatuksen työntekijöitä sekä vanhempia. Henkilöstön kyselystä saadut tulokset osoittivat sen, että erilaiset juhlapyhät, toiminnalliset tuokiot sekä kulttuurin huomioiminen olivat tärkeitä varhaiskasvatuksen henkilöstölle. Henkilöstön kyselyn vastaukset vastasivat hyvin tutkimuskysymykseen: *Millaisia seikkoja henkilökunta pitää tärkeänä pedagogisessa vuosikellossa? Millaisia teemoja toiminnan vuosikellossa tulisi henkilökunnan mielestä huomioida?* Pedagogisessa suunnittelutyössä henkilöstö piti tärkeänä kulttuurin huomioimista, etenkin suomalaisen kulttuurin, jolloin henkilöstö toivoi lisää pedagogisia ideoita suomen kulttuuriin, perinteisiin sekä kieliin ja juhlapyhiin. Vastauksista nousi esille myös toiveita erilaisista ideoista, jotka tukisivat varhaiskasvatuksen laaja-alaisen oppimisen osa-alueita. Toiminnan vuosikellon suunnittelu pohjautui osittain vastauksista esiin tulleisiin teemoihin. Toiminnan vuosikellon suunnittelu pohjautui varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden oppimisen alueisiin

(2022). Oppimisen alueet huomioitiin toiminnan vuosikellossa siten, että jokaiselle kuukaudelle suunniteltiin kuudelle eri oppimisen alueelle toiminta ideoita. Kuusi oppimisen aluetta nimettiin suoraan varhaiskasvatussuunnitelman oppimisen alueista: *1. Kielten rikas maailma. 2. Tutkin ja toimin ympäristössäni. 3. Ilmaisun monet muodot. 4. Kasvan, liikun ja kehityn. 5. Minä ja meidän yhteisömme sekä 6. Lasten osallisuus.* Henkilöstön kyselyiden vastauksista kävi ilmi, että henkilöstö toivoi yhteistyötä naapuriryhmien kanssa. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2022) mukaan, varhaiskasvatuksen tehtävänä on edistää ja mahdollistaa lapsille yhteisöllisyyden kokemuksia sekä yhteisössä toimimista, edistää lasten sosiaalisia suhteita ja eettistä ajattelua. Ryhmien välinen yhteistyö mahdollistaa lasten välisiä sosiaalisia suhteita, jolloin lapsen on mahdollista toimia eri ikäisten lasten kanssa. Naapuriryhmien kanssa toimiminen edistää eettistä ajattelua, jolloin lapsi harjoittelee eri ikäisten lasten kanssa toisten huomioon ottamista, ystävyyssuhteita, lelujen jakamista ja auttamista. Henkilökunnan välinen yhteistyö näyttäytyy lasten silmissä esimerkillisenä toimintana yhteisössä toimimisen näkökulmasta.

Vanhemmille suunnatun kyselyn vastaukset vastasivat hyvin tutkimuskysymykseen: *Millaisia toiveita ja odotuksia vanhemmillä oli varhaiskasvatuksen pedagogisesta toiminnasta?*

Vanhempien odotuksia varhaiskasvatuksen pedagogisesta toiminnasta olivat läsnäolo ja aito kiinnostus lapsia kohtaan. Vanhemmat toivoivat, että varhaiskasvatuksen henkilöstö huomioisi lasten kiinnostuksen kohteet osaksi pedagogista suunnittelutyötä, sekä juhlapyhien ja vuodenaikojen huomioimisen osaksi pedagogista suunnittelutyötä. Vanhemmille suunnatun kyselyn vastauksista nousi esiin, että vanhemmat toivoisivat leikin, liikunnan, kädentaitojen, ja tuokioiden huomiointia pedagogisessa suunnittelutyössä. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2022) mukaan, varhaiskasvatuksen tehtävänä on edistää lasten kasvua, kehitystä ja oppimista taiteen ja taiteellisten kokemusten keinoin, sekä edistää lapsen hyvinvointia liikkumisen, terveellisen ruokavalion, ruokakasvatuksen sekä terveellisten elämäntapojen keinoin.

Lasten osuutta oli helpompaa tutkia ja analysoida, sillä leikin merkitys oli vastausten perusteella tärkeä aihe lapsille, ja vastasi suoraan tutkimuskysymykseen: *Mitä lapset halusivat varhaiskasvatuksessa tehdä?* Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2022) mukaan, leikki on lapsen luontainen tapa oppia ja toimia sosiaalisissa suhteissa sekä luontainen tapa itsensä ilmaisulle. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tukea ja edistää lasten leikkiä, leikkitaitoja ja lasten välisiä sosiaalisia suhteita, sekä edistää leikin iloa. Toiminnan vuosikelloon lisättiin jokaiselle kuukaudelle

lasten osallisuuden osa alueeseen leikitään- osio, joka nousi lasten tutkimustuloksista. Vaikka varhaiskasvatuksen arjessa lapset saavat leikkiä, mutta on hyödyllistä että leikin merkitystä korostetaan ja se huomioidaan pedagogisessa suunnittelutyössä. Varhaiskasvatuksessa on merkittävää huomioida ja tarkastella jatkossakin leikin merkitystä, sillä eri ikäiset ja taitoiset lapset hyötyvät leikin ohjaamisesta ja aikuisen roolista leikki-ilanteissa. Leikki-ilanteet mahdollistavat varhaiskasvatuksen henkilöstölle lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ja motoristen taitojen havainnoinnin.

9 Kehittämistyön eettisyys ja luotettavuus

Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (2023,13) mukaan eettisyys ja ennakointi tarkoittavat käytännössä sitä, että tutkijan tehtäviin kuuluu huolehtia tieteellisen toiminnan mahdollisista luvista, suostumuksista, sekä eettisistä ennakoarvioinneista ennen tutkimusaineiston keräämisen aloittamista. Tutkijan täytyy noudattaa hyvän tieteellisen käytännön ohjeita, sekä varmistaa ettei tieteellinen tutkimus tai toiminta vaaranna tutkijoiden tai tutkittavien turvallisuutta. Tutkijan kuuluu myös arvostaa tutkittaviaan, kollegoitaan, ympäristöä, ekosysteemiä, yhteiskuntaa sekä kulttuuriperintöä. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2023,13.)

Tuomi & Sarajärven (2018) mukaan, kun tarkastellaan laadullisen tutkimuksen luotettavuutta, nousevat esiin kysymykset totuudesta ja objektiivisesta. Keskusteluissa käy ilmi se, että näkemykset totuudenmukaisuudesta vaikuttavat vääjäämättä siihen, kuinka tutkimusprosessin aikana suhtaudutaan tutkimuksen luotettavuuskysymyksiin. Kun tarkastellaan objektiivisuuden ongelmaa laadullisessa tutkimuksessa, on syytä erottaa toisistaan ja tarkastella totuus-kysymysten lisäksi luotettavuus ja puolueettomuus. Puolueettomuus nousee kysymykseksi esimerkiksi siinä, onko tutkijalla pyrkimys ymmärtää ja kuulla tiedonantajia suoraan, vai suodattuuko tiedonantajan kertomus tutkijan omien arvojen, sukupuolen, iän, poliittisen kannan, uskonnon, kansalaisuuden, virka-aseman, tai jokin muu seikan läpi, mitä tutkija kuulee tai havainnoi. (Tuomi & Sarajärvi 2018.)

Tutkimuksen aikana kyselyiden liitteeksi lähetettiin kattava saatekirje, joka auttoi kyselyihin vastanneiden ymmärrystä siitä, mitä asiaa kehittämistyön tekijät haluavat tutkia ja kehittää. Saatekirjeen avulla kyselyyn vastanneiden roolia kirkastettiin, sillä saatekirjeessä kerrottiin, mihin tutkimukseen vastaaja osallistuu sekä velvoittaako kyselyyn vastaaminen jotain. Saatekirjeessä

kerrottiin ymmärrettävästi, että kyselyyn osallistuminen oli täysin vapaaehtoista, turvallista sekä kyselyyn vastanneiden henkilöllisyystietoja ei kerätty.

Kyselyiden suorittamisen jälkeen, kyselyiden tuloksia tarkasteltiin objektiivisesti, jolloin vastauksia tulkittiin puolueettomalla tavalla. Puolueetonta tulkintaa edesauttoi kyselyiden anonyymisyys, jolloin vastausten perusteella ei voitu päätellä kuka kyselyyn oli vastannut. Vastausten tulokset eivät tulleet muiden nähtäville kuin kehittämistyön parissa työskenteleville opiskelijoille. Vastaukset säilytettiin tietokoneella siten, ettei kukaan ulkopuolinen päässyt näkemään vastauksia. Vaikka vastauksia tuli kysymyksiin todella vähän niin, vastauksista saimme tärkeää tietoa siitä, mitä toiminnan vuosikellosta toivotaan. Kyselyiden tarkastelun ja analysoinnin jälkeen, vastaukset tuhottiin.

Vastauksien eettisyyttä ja luotettavuutta edesauttoi se, että kehittämistyön parissa työskentelevät opiskelijat olivat itse toisaalla, kun kyselyt olivat varhaiskasvatuksen henkilöstölle avoinna. Tämä edesauttoi siten, etteivät kehittämistyön parissa työskentelevät opiskelijat itse nähneet kun henkilöstö tai vanhemmat vastasivat kyselyyn. Lasten vastauksista kehittämistyön tekijät tiesivät, mistä varhaiskasvatusryhmistä vastauksia kertyi, mutta kehittämistyön tekijät eivät tienneet, keitä kyselyyn vastanneet lapset olivat, tai minkä ikäisiä. Kehittämistyön tekijät pitivät eettisen ja luotettavan tutkintalinjan siitä, ettei niitä varhaiskasvatusryhmiä paljastettu, joista kyselyyn vastattiin.

Kehittämistyön tekijät kunnioittivat tutkimuksen aikana tutkimukseen osallistuneita, kollegoita, ympäristöä sekä yhteiskuntaa ja kulttuuriperintöä. kaksi kolmasosaa tutkimuksesta toteutettiin sähköisesti, mutta kaikissa kolmessa kyselyssä kunnioitettiin nimettömyyttä, jolloin tutkimukseen osallistuneiden anonymiaa ja turvallisuutta kunnioitettiin. Tutkimuksen aikana kestävästä kehitystä ja ympäristöä kunnioitettiin siten, että kysely suoritettiin sähköisenä, jolloin paperin käyttämistä pyrittiin tutkimuksen aikana välttämään. Yhteiskuntaa ja kulttuuriperintöä kunnioitettiin tutkimuksen aikana siten, että kysymykset painottuivat varhaiskasvatuksen pedagogiikkaan, eikä kysymyksissä nostettu esille poliittista- tai kulttuurista näkökulmaa, eikä kysymyksissä johdateltu vastaajaa ottamaan poliittista, uskonnollista tai kulttuurista kantaa.

Kehittämistyön tutkimukseen osallistui vain pieni määrä vastaajia. Kehittämistyössä pystyttiin huomioimaan pienen osallistujamäärän toiveet, mutta kehittämistyön tekijät rajasivat kehittämistyön

suunnittelua siten, että se vastasi varhaiskasvatussuunnitelman oppimisen osa-alueita, jolloin pyrittiin huomioimaan se, ettei niin pieni osallistujamäärä vaikuta hallitsevasti kehittämistyön suunnitteluun ja toteutukseen. Lasten vastauksia kehittämistyön tekijät eivät olleet itse kuulemassa, jolloin kehittämistyön tekijät saivat lasten vastaukset epäsuorasti. On mahdollista, että lasten vastaukset ovat voineet muuttua tai pelkistyä. Kehittämistyön tekijät luottivat varhaiskasvatuksessa työskentelevän henkilöstön ammattitaitoon ja luotettavuuteen lasten vastausten kirjaamisen osalta.

10 Pohdinta

Tutkimuksen osallistujamäärä ei vastannut kehittämistyön tekijöiden odotuksia vaan jäi vähäiseksi, jolloin vastausten luokittelu ja analysointi oli haasteellista toteuttaa. Tutkimuksen tuloksista oli mahdollista saada käsitys, että varhaiskasvatuksen henkilöstö kaipaa lisää ideoita ja vinkkejä juhlapyhien huomioimiseen, toiminnallisiin tuokioihin sekä kulttuurin huomioimiseen. Tutkimuksen kyselyn osallistujamäärä herätti kehittämistyön parissa työskentelevissä opiskelijoissa kysymyksiä. Osallistujamäärästä voidaan päätellä, ettei varhaiskasvatuksen henkilöstöllä ollut aikaa tai mahdollisesti kiinnostusta osallistua tutkimukseen. Kehittämistyön parissa työskentelevät opiskelijat tiedostivat, että tutkimuksen ensimmäisen kyselyn ajankohta sijoittui kesälle, jolloin osallistujamäärä jäi kesälomien vuoksi vajaaksi. Tutkimuksen kyselyn uudelleen avaaminen ei tuottanut toivottua lopputulosta.

Vanhempien tutkimuksen tulokset jäivät myös vähäisiksi. Syynä saattoi olla se, ettei varhaiskasvatuksen henkilöstö tiedottanut vanhempia osallistumaan kyselyyn, vaan saatekirje ja QR-koodi jäi vanhemmilta huomiotta. Myös kiireinen arki lasta tuodessa ja hakiessa varhaiskasvatuksesta voi olla syy sille, etteivät vanhemmat huomioineet kyselyä riittävällä tasolla. Kehittämistyön tekijät saivat tutkimuksen vastauksista käsityksen, että lasten vanhemmat toivovat pientä muutosta varhaiskasvatuksen toimintatapoihin, mutta ovat tyytyväisiä siihen, mikäli lasten mielipiteet huomioidaan osaksi varhaiskasvatuksen toimintaa ja arkea. Tyytyväisyyttä vanhempien mielestä tuo myös se, mikäli varhaiskasvatuksen henkilöstö on aidosti läsnä lasten arjessa. Vanhempien vastauksia tarkastellessa, vanhemmat nostivat esille idean siitä, voisiko ideoita jakaa vanhemmille. Vuosikellon kehittämisen myötä tämä ajatus voisi olla toimiva idea.

10.1 Tutkimuseettiset huomiot ja luotettavuus

Tutkimuksen aikana kehittämistyöntekijät pyrkivät huolehtimaan tutkimuksen eettisyydestä ja luotettavuudesta niin kyselyiden aikana kuin kyselyiden jälkeen vastauksia analysoidessa. Henkilöstölle suunnatun kyselyn aikaan kehittämistyön tekijät huolehtivat, että varhaiskasvatuksen henkilöstö saa vastata kyselyyn omassa rauhassa, ilman painetta siitä, että kehittämistyön tekijät painostavat tai katsovat, ketkä kyselyyn vastaavat. Vanhempien kyselyn aikana kehittämistyön tekijät lähettivät jokaisen Keuruun varhaiskasvatuksessa työskentelevän henkilöstön sähköpostiin vanhemmille suunnatun saatekirjeen, jossa oli kyselyyn johtava QR- koodi. Kehittämistyön tekijät myös tulostivat tarvittavan määrän saatekirjeitä, ja toimittivat ne jokaiseen ryhmään. Kehittämistyön tekijät eivät ole täysin tietoisia siitä, olivatko saatekirje ja QR-koodi jokaisen ryhmän seinällä, vaikka kehittämistyön tekijät toimittivat saatekirjeen jokaiseen ryhmään niin sähköisenä kuin paperisenakin.

Lasten kyselyn osuutta voidaan myös tarkastella kriittisesti, sillä kehittämistyön tekijät eivät itse olleet haastattelemassa tai kuulemassa lasten haastatteluja, jolloin lasten vastausten alkuperää ei täysin tiedetä. On mahdollista, että lasten vastaukset ovat muuttuneet tai niitä on pelkistetty. Kehittämistyön tekijät kuitenkin luottavat varhaiskasvatuksessa työskentelevän henkilöstön ammatillisuuteen kyselyiden luotettavuuden osalta.

10.2 Hyödynnettävyys ja jatkotutkimukset

Toiminnan vuosikelloa voi hyödyntää varhaiskasvatuksessa työskentelevä henkilöstö, henkilöstön koulutustaustaan katsomatta. Varhaiskasvatuksen arjessa henkilöstölle tulee vuosittain loma- sekä sairaspöissaoloja, jolloin toiminnan vuosikello helpottaa pedagogisen toiminnan suunnittelussa henkilöstöä, jolla ei ole varhaiskasvatukseen koulutusta tai varhaiskasvatuksen sosionomin tai opettajan erityisosaamista. Toiminnan vuosikello – kehittämistyötä on mahdollista jatkaa siten, että toiminnan vuosikello ylittäisi palvelujen rakenteita ja sosionomin erityisosaamista hyödynnettäisiin paikallisten lapsiperheiden palveluiden ja toimijoiden kanssa. Yhteistyö on mahdollista tehdä näkyväksi siten, että lapsiperheiden palveluista ja kolmannen sektorin toiminnasta koostetaan ideapankki tai palvelutarjotin. Tämä tarkoittaisi sitä, että palvelujärjestelmän ja eri lapsiperheiden palveluiden tuntemus ja verkostoiden tietämys näkyisivät myös vuosikellossa tai

palvelutarjottimessa visuaalisella tavalla, ja jota olisi mahdollista tarjota varhaiskasvatuksen palveluita hyödyntäville lapsiperheille. Jatkokehitys voisi vastata yhteen kyselyssä esiin tulleeseen vastaukseen, jossa vanhempi toivoi että mahdollisuuksien mukaan ideoita ja materiaaleja voisi jatkossa jakaa myös vanhempien nähtäville.

Lähteet

- Helenius, A., & Korhonen, R. (toim.) 2008. Pedagogiikan palikat – Johdatus varhaiskasvatukseen ja kehitykseen. WSOY Oppimateriaalit Oy, Helsinki. Viitattu 15.11.2024.
- Helenius, A., & Lummelahti, L. 2013. Leikin käsikirja. PS-kustannus, Jyväskylä. Viitattu 9.11.2024.
- Hirsijärvi, S., & Hurme, H. 2022. Tutkimushaastattelu – teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Gaudaemus Oy. Viitattu 15.5.2024.
- Hujala, E., & Turja, L. (toim.) 2011. Varhaiskasvatuksen käsikirja. PS-kustannus, Jyväskylä. Viitattu 9.11.2024.
- Hämäläinen, J., & Nivala, E. 2008. Kasvatustiede – Pedagogisen ihmistyön tiede. UNipress Suomi. Viitattu 28.4.2024.
- Järvinen, M., & Laine, A., & Hellman-Suominen, K. 2009. Varhaiskasvatusta ammattitaidolla. Kirjapaja, Helsinki. Viitattu 16.11.2024.
- Kangas, J., & Ukkonen-Mikkola, T., & Sirvio, K., & Hjelt, H., & Fonsén, E. 2022. ”Kun aika ja resurssit eivät riitä tekemään työtä niin hyvin kuin osaisi ja haluaisi sitä tehdä” -Varhaiskasvatuksen opettajien käsityksiä työn haasteista ja mahdollisuuksista. Kasvatus & aika artikkeli. Viitattu 30.11.2024. <https://journal-fi.ezproxy.jamk.fi:2443/kasvatusjaaika/article/view/109089/71662>.
- Karila, K., & Lipponen, L. (toim.) 2013. Varhaiskasvatuksen pedagogiikka. Osuuskunta vastapaino, Tampere. Viitattu 7.4.2024.
- Karvonen, P., & Rikkola, L. 2006. Lukuleikkitaikoja. Kustannusosakeyhtiö Tammi, Helsinki. Viitattu 15.11.2024.
- Keuruun kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma. 2022 Viitattu 28.4.2024. <https://keuruunvapaa-aika.fi/wp-content/uploads/2023/10/Vasu.pdf>.
- Koskinen, I., & Ruuska, M., & Suni, T. 2018. Tutkimuksesta toimintaan – tieteentekijän opas viestintään ja vaikuttamiseen. Art House Oy, Helsinki. Viitattu 22.5.2024.
- L 1325/2014, yhdenvertaisuuslaki. Valtion säädöstietopankki Finlex. Viitattu 30.11.2024. <https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141325>.
- L 540/ 2018, varhaiskasvatuslaki. Valtion säädöstietopankki Finlex. Viitattu 23.3.2024. <https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180540>.
- Parikka-Nihti, M., & Ek, T. 2024. Onni olla ulkona – Luonto- ja kestävyyskasvatus varhaislapsuudessa. Santalahti-kustannus, Jyväskylä. Viitattu 15.11.2024.

Roos, P. & Nätyнки, H., & Javanainen, H., & Koivisto, P., & Anttinen, M., & Varttinen, P., & Rintakorpi, K. 2016. Mitä kuuluu? Lapsen kertomukset ja osallisuus päiväkotiarjessa. Waasa Graphics Oy. Viitattu 20.5.2024.

Sandberg, E. 2023. Pedagoginen tuki varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa. PS-kustannus, Jyväskylä. Viitattu 28.4.2024.

Tuomi, J., & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Kustannusosakeyhtiö Tammi, Helsinki. Viitattu 7.4.2024.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta TENK – julkaisuja 2023. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan HTK-ohje 2023. Viitattu 7.4.2024. https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje_2023.pdf.

Ukkonen-Mikkola, T., & Yliniemi, R., & Wallin, O. 2020. Varhaiskasvatuksen työ muuttuu – muuttuuko asiantuntijuus? Työelämän tutkimusartikkeli. Viitattu. 27.5.2024. <https://journal.fi/tyoelamantutkimus/article/view/89217/58755>.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022 – Opetushallitus. Määräykset ja ohjeet. Viitattu 23.3.2024. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2022_2.pdf.

Viitala, K. 2006. Lasten yhteinen varhaiskasvatus. Tampere University press, Tampere. Viitattu 15.11.2024.

YK:n lasten oikeuksien sopimus, 1991. UNICEF. Viitattu 23.11.2024. <https://www.unicef.fi/tyomme/lapsen-oikeudet/lapsen-oikeuksien-sopimus/>.

Liitteet

Liite 1. Valmiin toiminnan vuosikellon välilehdet

Toiminnan vuosikello

-Pedagoginen vuosikello-

Hei! Toiminnan vuosikello on opinnäytetyönä toteutettu kehittämistyö Keuruun varhaiskasvatuksen henkilöstölle.

Toiminnan vuosikello on pedagoginen vuosikello, joka toimii idea- ja materiaalipankin tavoin. Toiminnan vuosikellossa on huomioitu varhaiskasvatussuunnitelman mukaiset oppimisen alueet, joten vuosikello ei painotu vain yhteen osa-alueeseen kuten liikuntaan tai taiteeseen.

Toiminnan vuosikellon tarkoituksena on auttaa varhaiskasvatuksessa työskenteleviä kasvattajia pedagogisen toiminnan suunnittelutyössä. Ideat ovat vapaasti muokattavissa jokaisen ryhmän tarpeisiin, taito- ja ikätasoon sopiviksi. Tärkeintä on kuitenkin huomioida lasten mielipiteet ja lasten mielenkiinnon kohteet, jotta pedagoginen suunnittelu edistää lapsilähtöistä toimintaa ja lasten osallisuutta. Toivottavasti löydät vuosikellosta uusia ideoita tai vinkkejä .

Mukavaa toimintakautta tärkeän työn äärelle!

KEURUU

KEURUU

Tammikuu

Kielten rikas maailma

Kirjallisuus:

- Lumiukon ystävät (M.Christins Butler & Tina Macnaughton)
- Muumi ja suuri jääjuhla (Moomin chracters)
- Hippu ja lumileikit (Oili Tanninen)
- Ollin hiihtoretki (Elsa Beskow)
- Hurjan paljon lunta (Lerryn Korda)

Lorut:

- Talvella
- Lumiukkosoppa
- Teen teen lumiukon teen

Tutkin ja toimin ympäristössäni

Matemaattinen ajattelu

- Aarteen etsintää luonnon antimista. Aikuinen voi pyytää lasta etsimään: ison, pienen, keskikokoisen kepin, tai pitkän tai lyhyen kävyn, paksun tai ohuen oksan? Jotain, joka on pidempi kuin lapsen käsi, tai jotain, joka on lyhyempi kuin lapsen jalkapohja. Löytääkö lapsi jotain pehmeää? kovaa, piikikästä? Tämä on hauska tapa harjoitella mittasuhteita ja vertailua.

Ilmaisun monet muodot

Laulut:

- Talvilaulu (Kielinuppu)
- Lumihitale (Tuulikki Kolehmainen)
- Lumiukot ketjussa kulkee (Fröbelin palikat)
- Viisi lumiukkoa (Fröbelin palikat)
- Lumiukko (Nallen talvi, Soili Perkiö & Eppu Nuotio)
- Hii hii hiihdetään (Nallen talvi, Soili Perkiö & Eppu Nuotio)

Kädentaidot:

- Revontulimaalaus
- Lumiukko askartelu
- Lumihitale

Kehollinen ilmaisu & musiikillinen ilmaisu

Talvinen muskari. Lauletaan ja leikitään lumiukkoja. Lumiukko marssi & lumiukot ketjussa kulkee (Fröbelin palikat) laulun aikana, lapset voivat tanssia ja leikkiä laulun mukaisella tavalla. Lumihitale (Tuulikki Kolehmainen) musiikin tahtiin lapset voivat harjoitella rentoutumista, ja aikuinen voi jollain pehmoisella asialla kutitella lapsen kehon osia.

Kasvan, liikun ja kehityn

- Lumiukko jumppa
- Kuka pelkää jäämiestä- leikki
- Luistelu harjoituksia sisällä ja ulkona. Sisällä aikuinen voi tehdä hiihtoladun suureen avaraan tilaan (esim. unihuone), ja lasten kanssa harjoitellaan villasukat jalassa hiihtämistä. Hyödynnetään mielikuvia: tuuleeko ladulla, tuleeko vastaan tunneli? Kellahtaako hiihtäjät pepulleen isoa alamäkeä laskiessa? Päästäänkö perille ja nauttimaan lämpöisestä kaakaosta? Hiihtoretkeä voi rytmittää Hii hii hiihdetään (Nallen talvi, Soili Perkiö & Eppu Nuotio)- laulu.
- Revontuli jumppa/ tanssi

Minä ja meidän yhteisömme

Mediakasvatus:

- Tehdään lasten yhdessä lasten kanssa taidenäyttely lumiukko ja revontuli askarteluista. Taidenäyttelyssä lapset voivat toimia valokuvaajina ja ottaa näyttelystä kuvia ryhmän puhelimella / tabletilla.

Lasten osallisuus

Leikitään!

- Leikitään lumiukkoja!
- Lapsen kanssa voi rakentaa hallaharsoa hyödyntäen lumisen metsän ja lumiukolle kodin. Annetaan lapsen ideoita ja kertoa, miten leikkiä voi kehittää.

KEURUU

Helmi

Kielten rikas maailma	Tutkin ja toimin ympäristössäni	Ilmaisun monet muodot
<p><u>Kirjallisuus:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ystävyyden pelisäännöt (Mervi Juusola & Jonna Koski) • Molli (Katri Kirkkopelto) • Historian merkkihenkilöt (yle.fi) • Monen sortin ystävät (Felicity Brooks & Mar Ferrero) • Mitä ystävällisyys on? (Katie Daynes) • Oliver ja suuri mäenlaskukisa (Astrid Desbordes & Marc Boutavant) • Lehmä kelkkamässä (Jukka & Thomas Wieslander, Sven Nordqvist) 	<p><u>Matemaattinen ajattelu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kuvasuunnistusta ulkona. Aikuinen ottaa ryhmän tabletilla kuvia ulkoa, ja lasten tehtävänä on etsiä sama paikka kuin kuvassa. Kuvasuunnistus on hauska tapa harjoitella tilan hahmottamista ja suuntien hahmottamista. • Timanttien etsintää! Ystävänpäivän aikana, isot ja pienet voivat tehdä yhteistyötä, ja etsiä pareittain eri värisiä timantteja ulkoa (värjättyä vettä joka jäädytetty). Parin tehtävänä on luokitella oikean väriset timantit oikean värisen ämpäriin. Lopuksi lasketaan, montako eri väristä timanttia parit löysivät? <p><u>Ympäristökasvatus</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tutustutaan paikallisiin palveluihin. Retki vanhainkotiin ilahduttamaan vanhuksia ystävänpäivän aikaan. Vanhuksille voi askarrella yhteisen ystävänpäiväkortin ja esittää vaikka ystäväni tuttavani piirileikin. 	<p><u>Laulut:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ystävyys (Tuomaksen opetuslaulut) • Minun ystäväni on kuin villasukka • Ystävyys (Mimmit) • Ystäväni tuttavani ratiriti rallaa • Ystävien laulu (Ystävien aapinen) • Ruuneperi (Soiva siili) <p><u>Kädentaidot:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ystävänpäivä korttien askartelua <p><u>Kehollinen ilmaisu & musiikillinen ilmaisu</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Piirileikki ystäväni tuttavani ratiriti rallaa - laulun tahtiin • Tanssitaan yhdessä ystävyys (Mimmit) sekä ystävien laulu (Ystävien aapinen) - laulun tahtiin.

Kasvan, liikun ja kehityn	Minä ja meidän yhteisömme	Lasten osallisuus
<ul style="list-style-type: none"> • Laskiaisretki. Lähdetään yhdessä laskemaan mäkeä. Kannustetaan lapsia kokeilemaan eri tapoja laskea mäkeä alas. Osaako lapsi laskea mäkeä alas etuperin? Takaperin? Sivuttain? Mahallaan? Selällään? Kierien? Hitaasti? Nopeasti? Keksiikö lapsi jonkin uuden tavan laskea mäkeä alas? Muistetaan kuitenkin turvallisuus, vaikka uusia taitoja harjoitellaankin. 	<p><u>Eettinen ajattelu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Auta ystävää viikko. Kerrotaan lapsille, millaista ystävyys on? Voiko ystäväni olla eri ikäisiä lapsia tai vaikka vanhuksia? Kuinka kuuluu kohdella pienempiä lapsia, jotka opettelevat uusia taitoja? Tehdään yhteistyötä ryhmien kanssa. Isot voisivat tulla vierailulle pienten luo, ja leikkiä ja askarrella yhdessä ystävänpäiväkortteja. 	<p><u>Leikitään!</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Leikitään runoilijoita. Katsotaan yhdessä lasten kanssa erilaisia kuvia ja pohditaan, mitkä kuvat voisivat rimmata keskenään (kukkasukka, kuu- puu, kello - sello, hassu - tassu yms.) Lapset voisivat tehdä ikätason mukaan oman runon lempi eläimestään. • Lasten äänestys: Millaisia kuvia lapset haluavat värittää?

KEURUU

Maaliskuu

Kielten rikas maailma

Kirjallisuus:

- Prinsessa pikkiriikki (Hannele Lampela & Minka Reittu)
- Poika ja hame (Jani Toivola)
- Fanni ja suuri tunnemöykky (Julia Pöyhönen & Heidi Livingston)

Lorut:

- Aurinko aurinko lettuja paistaa
- Aurinko aurinko lämmittää
- Kuu ja aurinko

Suujumppaa tunteista:

- Miltä näyttää pelokas?
- Miltä näyttää vihainen?
- Miltä näyttää surullinen?
- Miltä näyttää iloinen?
- Miltä näyttää hämmentynyt?
- Miten kiukku puhalletaan ulos?
- Kuinka suu ja huulet pestään lopuksi kielellä?

Tutkin ja toimin ympäristössäni

Matemaattinen ajattelu:

- Luontobingo varhaiskevään merkeistä. Etsitään, löytyykö metsästä: sammalta? Jääpuikkoja? Heinää jään alta? Kiviä? Syksyn lehtiä? Havunneulasia? Lapsi voi katsoa kuvasta, mitä metsästä etsitään, ja tuoda oikean esineen oikean kuvan päälle. Näin lapsi harjoittelee luokittelua ja suuntien hahmottamista.

Ympäristökasvatus

- Retki metsään

Ilmaisun monet muodot

Laulut:

- Tasa-arvo laulu (Pelle pändi)
- Väliä laulu (Oulun eloisa kuoroesitys)

Kädentaidot:

- Tehdään yhdessä lasten kanssa omat kevätloru kortit. Luetaan lapsille keväisiä loruja, ja annetaan lasten itse kuvittaa paperille se, mitä heillä tuli mieleen lorusta, ja millaisia asioita, värisävyjä, ja muotoja lasten mielestä kuuluu kevääseen?
- Sokerimaalaus. Maalataan paperille liukas keväitäjä.

Sanallinen ilmaisu:

- Puhutaan tunteista, tunnekortteja hyödyntäen. Miltä tuntuu kun sanotaan kivasti? Miltä tuntuu kun sanotaan rumasti? Missä kehon osassa tunteet tuntuvat? Mikä saa lapsen iloiseksi tai surulliseksi? Mikä lasta pelottaa?

Kasvan, liikun ja kehityn

- Kevään merkien jäljittely jumppahetki. Esitetään kehollisesti kevään merkkejä: Miltä jäätynyt jääpuikko näyttää? Miltä sulanut jääpuikko näyttää? Miltä lumimyrsky näyttää? Miltä täysikuu näyttää? Miltä kuun sirppi näyttää? Miten hiiret kipittävät pakkasta karkuun? Miten Karhu herää talviunilta? (karhu nukkuu - leikki lopuksi)
- Tasa-paino leikit
- Hyppely leikit

Minä ja meidän yhteisömme

- Lähiyhteisön menneisyys, nykyisyys ja tulevaisuus:
- Supersankari suunnistus (Sydänliitto, neuvokas perhe). Mitkä ovat lapsiryhmän supersankari voimia? Pienryhmissä lapset voivat kertoa omat supersankarivoimansa, kuten: kiltteys, rohkeus, uteliaisuus, energisyys, pohdiskelevuus, leikkisyys yms. Lapset voivat kertoa, millaisia supersankarivoimia kavereista löytyy? Miten supersankarivoimia voi hyödyntää?

Lasten osallisuus

Leikitään!

- Leikkikaverin arvonta. Hyödynnetään tasa-arvoisen varhaiskasvatuksen menetelmäpankkia, ja arvotaan leikkikaveri.

KEURUU

Huhtikuu

Kielten rikas maailma	Tutkin ja toimin ympäristössäni	Ilmaisun monet muodot
<p>Kirjallisuus:</p> <ul style="list-style-type: none"> Hoppeli ja pääsiäispupu (Kathrin Siegenthaler & Marcus Plister) Typy ja nokkela noita (Sanna Isto & Eppu Nuotio & Sari Airola) Pupu - Äänekäs kirja (Sam Taplin & Jo Rooks) Pikku hiiri ja hiirenkorvat (Riikka Jäntti) Ikioma perheeni (Tittamari Marttinen & Aiju Salminen) 	<p>Ympäristökasvatus</p> <ul style="list-style-type: none"> Retki Kirjastoon (Mikael Agrikolan päivän kunniaksi), Kirjastosta voi etsiä äitienpäivään tai pääsiäiseen liittyviä kirjoja, sekä kuunnella lasten toiveita kirjojen lainaamisen suhteen. Pajunkissojen etsintää lähiympäristöstä pääsiäis askarteluja varten. <p>Matemaattinen ajattelu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Aakkosten etsintää ympäristöstä. Minkä värisiä aakkosia löytyi? Olivatko aakkoset matalalla vai korkealla? Kuinka monta aakkosta löytyi? Millaisia sanoja niistä voisi muodostaa? 	<p>Laulut:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ystävien aapinen - Aakkoslaulu Pupurock (Satu Sopanen & tuttiorkesteri) Huusaisai Kanapolkka (Karvavorvan laulupurkki) Pupuperhe leikki (Siinan Taikaradio) <p>Kädentaidot:</p> <ul style="list-style-type: none"> Pääsiäis askartelut (Linkki: 10 ideaa kierrätysmateriaaleista) Äitienpäiväkortin askartelu (piirrä oman perheen kuva paperille) Vappunaamarin askartelu vappujuhlia varten <p>Sanallinen ilmaisu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Annetaan lapsen kertoa, millainen äiti, mummi tai jokin muu tärkeä henkilö on? Mistä hän pitää, tai mistä ei pidä? Kirjoitetaan lapsen vastaukset tai tarina äitienpäiväkorttiin.

Kasvan, liikun ja kehityn	Minä ja meidän yhteisömme	Lasten osallisuus
<ul style="list-style-type: none"> Aakkoshippa Pääsiäispupun "suklaamunien" ryöstö Pupuhippa Vappuhulinat / juhlat. Ilmapallo liikuntaleikit vappuhulinoissa. Kuinka kauan lapsi pystyy pomottelemaan ilmapalloa ilmassa? Millaisilla eri tavoilla ilmapalloa voi kuljettaa? Niin kauan kun 1 pallo on ilmassa, lasten tehtävänä on: tömistää, taputtaa, hyppiä tai pyöriä. Kun pallo osuu maahan, lapset lopettavat. Muistetaan huolehtia turvallisuudesta vappuhulinoiden aikaan. 	<p>Mediakasvatus:</p> <ul style="list-style-type: none"> Aluksi piirretään oman perheen kuva paperille. Sen jälkeen etsitään lehdistä oman sekä perheenjäsenen etunimen ensimmäiset kirjaimet ja leikataan ne lehdestä pois. Liimataan leikatut kirjaimet perhekuvaan siten, että jokainen perheenjäsen saa oman etunimensä kirjaimen omalle paikalleen. Perhekuva voi hyödyntää esim. Äitienpäivä korttina. <p>Katsomuskasvatus:</p> <ul style="list-style-type: none"> Lasten kanssa voi keskustella, mikä on pääsiäinen ja miksi sitä vietetään? Lasten kanssa voidaan myös keskustella, että viettävätkö kaikki ihmiset ja kaikki kulttuurit pääsiäistä? 	<p>Leikitään!</p> <ul style="list-style-type: none"> Leikitään pääsiäisnoitita ja noitametsän asukkaita. Aikuinen voi auttaa lasta noitametsän ja noidan kodin rakentamisessa. Leikitään kotileikkiä. Millaisia puuhia äiti/mummi tai jokin muu tärkeä henkilö kotona tekee? Millaisia ruokia keittiössä valmistuu? Mikä on lapsen lempiherkku?

KEURUU

Toukokuu

Kielten rikas maailma	Tutkin ja toimin ympäristössäni	Ilmaisun monet muodot
<p><u>Kirjallisuus:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Suomen lasten suomi (Kirsti Manninen & Carlos da Cruz) Tatun ja Patun Suomi (Aino Havukainen & Sami Toivonen) Kanin Keväthattu (M.Christina Butler & Gavin Scott) Minisijainen metsäretkellä (Vuokko Hurme & Gianetta Porta) Verraton perheeni (Lotte Jeffs & Sharon Davey) Pasi yllättää äidin (Brigitte Weninger & Eve Tharlet) 	<ul style="list-style-type: none"> Retki metsään Retki hautausmaalle kaatuneiden muistopäivän kunniaksi <p><u>Matemaattinen ajattelu</u></p> <p>Myöhäiskevään bingo: Löytyykö metsästä: sulanutta lunta? Jäkälää? Mustikan varpuja?</p> <p>Hämähäkin seittiä? Kevään ensi kukkia? Linnun sulkia? Kuuluuko metsästä linnun laulua? Montako väriä metsästä löysit? Kananmuna kennoihin voi kuvittaa/värittää jokaiseen lokeroon sen asian tai värin, jota bingoa varten etsitään.</p> <p>Näin harjoitellaan mukavalla tavalla luokittelua.</p>	<p><u>Laulut:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Muumimamman laukku (Muumiperheen lauluretki) Suomalainen metsä (Kielinuppu) Kevätlaulu (Mimmit) Kevätlaulu (Tuomo Rannankari) Kevätlaulu (Ystävien aapinen) <p><u>Kädentaidot:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Saippuakupla maalaus / pilli maalaus Askarrellaan kevät tutkijoille kiikarit / suurennuslasit <p><u>Kehollinen ilmaisu & musiikillinen ilmaisu</u></p> <p>Kevätmuskari. Muskarissa voi hyödyntää soittimia (rummut, rytmimuna) sekä kehoa soittimena sekä tanssia. Soitetaan ja tanssitaan kevätlaulun (Mimmit & ystävien aapinen) tahtiin.</p>

Kasvan, liikun ja kehityn	Minä ja meidän yhteisömme	Lasten osallisuus
<ul style="list-style-type: none"> Toiminnallinen suomalaisuuden tietovisa suomalaisuuden päivän kunniaksi. Toiminnallisia saippuakuplaleikkejä. <p><u>Ruokakasvatus</u></p> <p>Aistit käyttöön!</p> <p>Maistellaan, tunnustellaan, ja haistellaan silmät sidottuina/ silmät kiinni erilaisia hedelmiä, Miltä mandariini maistuu, tuntuu ja tuoksuu? Tai omena, banaani ja päärynä? Maistelun jälkeen lapsi voi sanoittaa tai näyttää kuvasta mitä hedelmää hän juuri maistoi, ja kertoa, miltä se tuntui, miltä se tuoksui ja maistui?</p>	<ul style="list-style-type: none"> <u>Katsomuskasvatus</u> Ennen äitienpäivä aamupalaa, lasten kanssa voi keskustella monimuotoisista perheistä, sillä välttämättä kaikkien lasten biologinen äiti ei osallistu äitienpäivä aamupalalle, vaan joillakin lapsilla on jokin muu tärkeä aikuinen, joka välittää ja pitää huolta. Äitienpäivä aamupala / kahvit päiväkodilla. Aamupalan yhteydessä äideille voi esittää muumimamman laukku- lauluesityksen, sekä jakaa äitienpäiväkortit. <p><u>Lähiyhteisön menneisyys, nykyisyys ja tulevaisuus:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Ennen retkeä hautausmaalle, keskustellaan lasten kanssa ikätasoisesti kaatuneiden muistopäivästä. Miksi sellaista vietetään? Miksi sodassa kaatuneita muistetaan? Milloin sota loppui ja onko Suomi nyt turvassa? 	<p><u>Leikitään!</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Leikitään kevät tutkijoita. Kiikareiden tai suurennuslasien avulla voit tutkia, millaisia kevään merkkejä ulkoa löytyy? Montako lintua näkyi? Mitä muotoja kiikareiden avulla ympäristöstä löytyi?

KEURUU

Kesäkuu

Kielten rikas maailma	Tutkin ja toimin ympäristössäni	Ilmaisun monet muodot
<p><u>Kirjallisuus:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Hauskaa lomaa, Pasi! (Birgitte Weinger & Eve Tharlet) Majakan oudot vieraat (Pirkko Vainio) Äkkää ja Tökkää eläimet (Kalle Nuutila & Riku Ounaslehto) <p><u>Lorut:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Ötökkälorut: <ul style="list-style-type: none"> Hämä-hämä häkki, Ristiin rastiin ristiin rastiin hämähäkki kutoo verkkojaan, Mauno mato myllertää, 	<p><u>Ympäristökasvatus</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Retki urheilukentälle, pallopelien harjoittelua. Tutkitaan ötököitä ulkona. Mitä ötököitä löytyi? Leppäkerttuja? Muurahaisia? Hämähäkkejä? Lukkeja? Mehiläisiä? Minkä värisiä ötököitä löytyi? Montako ötököitä löytyi? <p><u>Matemaattinen ajattelu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Perhosten etsintää pihalta. Aikuiset piilottavat paperisia / laminoituja perhosia ympäri päiväkodin pihaa. Lasten tehtävänä on etsiä perhoset. Montako perhosta löytyi? Minkä värisiä? Mistä perhoset löytyivät? 	<p><u>Laulut:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Hyönteiset (kielinuppu) Muurahaisen muori (Pikku Papun orkesteri) Hyttys hubert (Satu Sopenan & tuttiorkesteri) K niin kuin kesä (Tuomo Rannankari) Muurahaisten vene (Pikku Papun orkesteri) <p><u>Kädentaidot:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Askarrellaan omat perhoset Maalaa ja liimaa oma juhannuskokko paperille / pahville. "Maalataan" (vedellä) ulkorakennuksia <p><u>Kehollinen & Musiikillinen ilmaisu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Kesäinen tanssihetki. Tanssitaan hyttys hubert (satu Sopenan & tuttiorkesteri) ja muurahaisen vene (Pikku Papun orkesteri) laulujen tahtiin. Taputukset ja tömistykset musiikin rytmiin mukaan.

Kasvan, liikun ja kehityn	Minä ja meidän yhteisömme	Lasten osallisuus
<ul style="list-style-type: none"> Harjoitellaan pallopelejä sekä pallon käsittelytaitoja urheilukentällä. Pallojen kanssa voi leikkiä popcorn-kone leikkiä, pallohippaa, pallonryöstöä sekä harjoitella perusmotorisia taitoja: potkimista, heittämistä, kiinni ottamista pallon kuljettamista.. Potku- ja polkupyörä harjoituksia ulkona. 	<p><u>Eettinen ajattelu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Keskustellaan lasten kanssa luonnossa toimimisesta. Kun tutkitaan ötököitä, perhosia tai retkeillään luonnossa, niin kuinka siellä toimitaan? Saako ötököitä tai perhosia vahingoittaa? Saako luontoa roskata? Saako kasvavan puun oksia katkoa, jos luonnosta kerätään materiaaleja askarteluita varten? Voiko luontoa siivota? 	<p><u>Leikitään!</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Leikitään ulkona. <p><u>Lapset mukaan päättämään:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Minne lapset haluavat kesällä retkeillä? Mitä lapset haluavat ulkona leikkiä? Mitkä aiheet ja asiat lapsia kiinnostavat? Lasten kanssa voidaan käydä keskustelua aamupiirillä tai pitää lasten äänestys.

KEURUU

Heinäkuu

Kielten rikas maailma	Tutkin ja toimin ympäristössäni	Ilmaisun monet muodot
<p><u>Kirjallisuus:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Vilja ja valas (Sanna Tahvanainen & Emelie Gärdeler) Lasten merikirja (Ulla-Maija Sievinen & Reija Lipponen) 	<ul style="list-style-type: none"> Retki torille. Havainnoidaan lasten kanssa, mitä torilla tehdään? Mitä siellä myydään? Mitkä ovat lasten lempi herkkuja torilla? Etsitään eri ympäristöistä sopivan kokoisia kiviä ja käpyjä kivimaalausta varten, jotta niitä voidaan hyödyntää tori-leikissä. 	<p><u>Laulut:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Meidän meri (Moomin offical) Tule kesäsade (Tuomo Rannankari) Täti Moonika (Pmmp) Pikkuiset kultakalat lammessa ui Salaisuuksien kala (Siina & Taikaradio orkesteri) Pumppulaulu (Fröbelin palikat) Viisi sammakkoa (Siina & Taikaradio orkesteri) <p><u>Kädentaidot:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Kivimaalausta. Kivistä voi maalata vaikka perunoita, porkkanoita, mansikoita ja herneitä ulos torileikkiä varten. Askarrellaan yhteinen merimaisema päiväkodin seinälle (koko talon yhteinen tai ryhmän oma) <p><u>Sanallinen ilmaisu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Keskustellaan, mitä merestä voi löytyä? Kaloja? Merenneitoja? Simpukoita? Mustekaloja?
<p><u>Arvoituksia</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Arvoituksia ja väittämiä. Totta vai tarua: Totta vai tarua, onko porkkana punainen? Mansikka kasvaa puussa? Kalat hengittävät veden alla? Lepakot nukkuvat ylösalaisin? yms.. 		

Kasvan, liikun ja kehityn	Minä ja meidän yhteisömme	Lasten osallisuus
<p><u>Ruokakasvatus:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Kesäherkkujen maistelua eri aisteja hyödyntäen: miltä mansikka maistuu, miltä se näyttää, miltä se tuoksuu? Toiminnallisia laululeikkejä kuten pikkuiset kultakalat, meidän laivassa on iso reikä pohjassa ja viisi sammakkoa. Toiminnallisia ulkoleikkejä kuten valokuvaaja, kylän päällikkö ja huhuu-leikki. 	<p><u>Mediakasvatus</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Etsitään lehdistä vihannesten ja marjojen värejä ja kuvia. Tehdään tori-leikkiä varten vihanneksille ja marjoille omat laatikot. 	<p><u>Leikitään!</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Leikitään tori-leikkiä. Leikitään meri-aiheisia leikkejä, kuten kalastus, merenneito, merirosvo- ja laivaleikkejä.

KEURUU

Elokuu

Kielten rikas maailma	Tutkin ja toimin ympäristössäni	Ilmaisun monet muodot
<p><u>Kirjallisuus:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Piippolan vaarin kännykkä kriisi (Jeanne Willis & Tony Ross) Iloiset eläinriimit (Sarah Powell) Päiväkoti heippakamu (Isabella ja tuikkiva tyttö) Kai menee päiväkotiin (Cat & Dave Cad & Jenna Kunnas) <p><u>Arvoituksia</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Väittämiä maatilán elämistä, totta vai tarua: Kanat syövät kananmunia? Kananmunat ovat kolmion muotoisia? Maitoa saadaan lehmästä? Hevoset nukkuvat seisten? yms.. 	<ul style="list-style-type: none"> Tutustutaan oman päiväkodin pihaan ja ympäristöön. Kerätään ulkoa keppejä, joita voi hyödyntää keppihevosen nikkarointia varten. Keppejä voi hyödyntää aitauksen / esteiden nikkarointiin. <p><u>Matemaattinen ajattelu:</u></p> <p>Kerätään ulkoa niin monta tikkua, joiden avulla voi kirjoittaa oman nimen. Lasketaan tikut huolellisesti ja kirjoitetaan niiden avulla oma nimi omakuvan alareunaan.</p>	<p><u>Laulut:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Isoisän navetta (Satu Sopanen, leikkikunti) Piippolan vaari Kärpänen istui polvella Ihahhaa Tutustutaan! Tutustumislaulu, nimilaulu (Laulun laineilla) <p><u>Kädentaidot:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Nikkaroidaan omat keppihevokset Maatila ja koneaiheisia värityskuvia Piirrä oma kuva <p><u>Sanallinen ilmaisu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Tutustutaan yhdessä. Sanotaan oma nimi, ja keksitään jokin eläin, joka alkaa samalla kirjaimella. Eläimeen voi liittää jonkin eleen tai liikkeen, jonka muut tekevät perässä.

Kasvan, liikun ja kehityn	Minä ja meidän yhteisömme	Lasten osallisuus
<ul style="list-style-type: none"> Tehdään keppihevosille rata. Siellä voi olla esteitä, siltoja, tunneleita sekä vapaata tilaa laukata. Toiminnallisia tutustumisleikkejä. 	<p><u>Mediakasvatus</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Tehdään beebot roboteille maatila, jota pitkin beebotit kulkevat. Beebottien tehtävänä on kuljettaa eläimet oikeisiin aitauksiin. <p><u>Eettinen ajattelu</u></p> <p>Keskustellaan yhdessä, miltä päiväkodin aloitus itsestä ja kavereista tuntuu. Tunteiden käsittelyyn voi käyttää kirjallisuutta tai tunnekortteja. Keskustellaan, miten voi kaveria auttaa, jos päiväkodin aloittaminen harmittaa tai pelottaa kaveria, mitä silloin kiva kaveri tekee?</p>	<p><u>Leikitään!</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Leikitään tutustumisleikkejä. Leikitään maatilaa.

KEURUU

Syyskuu

Kielten rikas maailma	Tutkin ja toimin ympäristössäni	Ilmaisun monet muodot
<p><u>Kirjallisuus:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Syksyn salaisuus (Mirkka Eskonen) Myyrän syysleikit (Miller Katerina, Krtek Podzim) Veeti ja tuulinen päivä (Liane Payane) Siiri ja Kaino kurpitsa (Tiina Nopola & Mervi Lindman) 	<p><u>Ympäristökasvatus</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Retki lähimetsään. Kerätään metsästä erilaisia materiaaleja, joista voi askarrella soittimia syysmuskaria varten, tai kerätään marjoja joita voi hyödyntää piirakan leivonnassa. 	<p><u>Laulut:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Lehdet lentää Kaksi pientä peikkolasta pienen pieni sade (Siina & taikaorkesteri) Mörri möykky tanssii ja ruokopilli soi (Mörri möykyn suvi)
<p><u>Lorut:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Riimitellään yhdessä lasten kanssa Syys aiheisia loruja: omena oo ompompoo si si siili hiiri mittaa maailmaa 	<p><u>Matemaattinen ajattelu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Lasketaan ja mitataan leipomiseen tarvittavat aineet. Myrkkysieni peli. 	<p><u>Metsään</u> (Lasten musiikkiorkesteri Ammuu!)</p> <ul style="list-style-type: none"> Syysretki (Ritva Mustonen-Laurilan musiikkikoulun lapset) Väri lauluja
		<p><u>Kädentaidot:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Askarrellaan omat kärpässiä Tehdään metsästä kerätyistä materiaaleista soittimet Leivotaan syksyn antimista piirakka (Mustikka, puolukka tai omena)
		<p><u>Kehollinen & Musiikillinen ilmaisu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Syysmuskari. Mielikuvamatka Mörri möykyn metsään, jossa lehdet lentää ja syys sateen rummutusta paetaan kärpässiä alle.

Kasvan, liikun ja kehityn	Minä ja meidän yhteisömme	Lasten osallisuus
<ul style="list-style-type: none"> Värijumppa syksyn väreistä Toiminnallisia leikkejä ulkona (Karhu nukkuu, hiiren häntä, hillovaras...) 	<p><u>Eettinen ajattelu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Käydään lasten palaverissa läpi kaveritaitoja. Millainen on kiva kaveri, ja millainen ei? Mitä kiva kaveri sanoo tai tekee ja miltä se toisesta tuntuu? On tärkeää myös kerrata, mitä kiusaaminen on ja mitä kiusaaminen ei ole. Miltä kiusaaminen tuntuu, ja mitä silloin pitää tehdä, jos joku kiusaa? 	<p><u>Leikitään!</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Rakennetaan Mörri möykyn maja
<p><u>Ruokakasvatus:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Piirakan leipomisen aikana harjoitellaan hygieniaa huolehtimista. Syödään piirakka väliä ja otetaan lapset mukaan kattamaan väliä pöytä. Piirakan syömisen aikana harjoitellaan hyvinä pöytätapoja, pyytämistä, rauhallista keskustelua ja kiittämistä. 		<p><u>Lapset mukaan päättämään:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Pidetään lasten palaveri. Mitä lapset haluavat syksyllä päiväkodissa tehdä?

KEURUU

Lokakuu

Kielten rikas maailma	Tutkin ja toimin ympäristössäni	Ilmaisun monet muodot
<p><u>Kirjallisuus:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Pikku hirviöt (David Walliams & Adam Stower) Pikku Hukan laulu (Peter Donnelly) Siiri ja kauhea kummitus (Tiina Nopola & Mervi Lindman) Hiirosten perhe myrskyssä (Lars Ludebjer & Dan-Erik Sahlberg) 	<p><u>Ympäristökasvatus</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Retki kirjastoon suomalaisen kirjallisuuden päivän kunniaksi. Heijastimien etsintää pimeästä huoneesta. <p><u>Matemaattinen ajattelu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Matemaattisia loruja (viisi pientä ankaa, kolme varista istui aidalla, kymmenen maukasta makkaraa..) Lautapeliä pelaaminen, sekä ihmislautapelin pelaaminen Kim leikki 	<p><u>Laulut:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Opitaan numeroita (Kielinuppu) Kaivurin numerolaulu (Puistopartio) Nalle Puhin sadelaulu (Satu Sopenen & tuttiorkesteri) Syksy tulla saa (Musiikkimatka.fi) Kolme kummitusta (Musiikkimatka.fi) <p><u>Kädentaidot:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Askarrellaan lasten kanssa oma lautapeli <p><u>Kehollinen & Musiikillinen ilmaisu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> "Halloween" juhlat. pukeudutaan naamiais pukuun, koristellaan juhlapaikka yhdessä lasten kanssa ja tanssitaan lasten valitseman musiikin tahtiin.
<p><u>Lorut:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Matemaattisia loruja ja lauluja 		

Kasvan, liikun ja kehityn	Minä ja meidän yhteisömme	Lasten osallisuus
<ul style="list-style-type: none"> Jumpparadan rakentaminen jumppasaliin. Havaintomotoriset taidot käyttöön: harjoitellaan suuntia (ylös, alas, sivuille, eteen, taakse) Sekä tilan hahmottamista. Ihmislautapelin pelaaminen. Ihmislautapelissä harjoitellaan sääntöjä, tasa-painottelua, sekä nopan silmäluvun laskentaa. 	<ul style="list-style-type: none"> <u>Lähiyhteisön menneisyys, nykyisyys ja tulevaisuus:</u> Oman pelin viikko. Annetaan lapsille ja vanhemmille mahdollisuus osallistua varhaiskasvatuksen toimintaan. Mikä on lapsen lempi peli kotona, ja voisiko sitä pelata yhdessä ystävien kanssa myös varhaiskasvatuksessa? 	<p><u>Leikitään!</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Rakennusleikkejä. Millaisia torneja, jonoja, muureja, rakennuksia tai koneita lapsi osaa rakentaa?

KEURUU

Marraskuu

Kielten rikas maailma	Tutkin ja toimin ympäristössäni	Ilmaisun monet muodot
<p><u>Kirjallisuus:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Onnin ja isin oma päivä (sanna Pelliccioni) • Ikioma perheeni (Tittamari Marttinen & Aiju Salminen) • HRRR! Eli minne dinosaurukset oikeasti katosivat (KeysGray & Nick East) • Pikku Peuran ensilumi (M. Christina Butler & Frank Endersby) • Kettu ja karhu matkalla pohjoiseen (Ulla Sainio) 	<p><u>Ympäristökasvatus</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Retki metsään. Musiikkia metsässä: Mitä metsästä kuuluu kun on hiljaista? Mitä metsästä ei kuulu? Voisiko metsässä soittaa musiikkia digitaalisia laitteita hyödyntäen? Millaisia lauluja lapset haluavat metsässä laulaa? <p><u>Matemaattinen ajattelu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Harjoitellaan oman nimen kirjaimia kepeillä. Montako keppiä oman etunimen kirjaimen tarvitsee? Miten kepeistä saisi oman nimen ensimmäisen kirjaimen muotoisen? 	<p><u>Laulut:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Lapsella on oikeus - laulu (Lapsen oikeudet. fi) • Lapsen oikeudet (Mimmit) • Talvi tulee ihan kohta (Seikkailujen eskari) • Pakkasherra (Suvi Teräsniiska) • Rati riti rallaa (Mimmit) • <p><u>Kädentaidot:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Isänpäivä kortin askartelu • Oman käden painanta yhteiselle kankaalle / lakanalle. <p><u>Sanallinen ilmaisu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Painetaan oman käden kuva yhteiselle kankaalle / lakanalle. Lapsi voi sanoittaa millainen hän on, ja mitkä asiat hänelle ovat tärkeitä. • Keksitään isästä runo / loru isänpäivä korttiin.
<p><u>Lorut:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Riimitellään isälle • Pakkasloruja 		

Kasvan, liikun ja kehityn	Minä ja meidän yhteisömme	Lasten osallisuus
<ul style="list-style-type: none"> • Parijumbpaa. Harjoitellaan yhdessä parin kanssa parijumpan liikkeitä. Tarkoituksena on tehdä yhteistyötä parin kanssa ja katsoa, osaako pari kuljettaa palloa eteenpäin siten, että pallo on parin selän, vatsan, kyliä tai nilkkojen välissä? Onnistuuko pallon kiertäminen kyliä kautta? Onnistuuko pallon vierittäminen kaverin kanssa siten, että jaloista tehdään tunneli, jonka tehtävänä on liikuttaa pallon mukana? Millaisia venytyksiä parin kanssa voi loppuun ottaa? Tai pallohierontaa? 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Lähiyhteisön menneisyys, nykyisyys ja tulevaisuus:</u> • Isänpäivä kahvit / aamupala päiväkodilla. Isänpäivä kahvien aikana voidaan lukea isästä keksittyjä runoja / loruja, sekä jakaa isänpäivä kortit. <p><u>Katsomuskasvatus:</u></p> <p>Ennen isänpäiväkahveja, voidaan lasten kanssa kerrata monimuotoisista perheistä, sillä kaikilla ei ole biologista isää arjessaan läsnä, joka osallistuisi isänpäivä kahvitteluun. Isänpäivä kahville on tervetullut pappa tai jokin muu tärkeä henkilö.</p>	<p><u>Leikitään!</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Lasten leikki toive viikko! • Lasten toive viikko. Lasten oikeuksien viikolla on tärkeää kuulla lasta, ja pyrkiä toteuttamaan lasten toiveita (oman leluun päivä, oman kirjan päivä, hassun hatun päivä, nurinkurin päivä...)

KEURUU

Joulukuu

Kielten rikas maailma	Tutkin ja toimin ympäristössäni	Ilmaisun monet muodot
<p><u>Kirjallisuus:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Siilin pelastuspartio (M.Christina Butler & Tina Macnaughton) • Vilun ensilumi (Marcus Plister) • Metsän eläinten joulu (Timothy Knapman & Rebecca Harry) • Peppi pelastaa joulun (Astrid Lindgren) • Leijona tulee (Sanna Sofia Vuori & Cara Knuutinen) • Talvipuutarhurit (Mirkka Eskonen) 	<p><u>Ympäristökasvatus</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Joulubingo (Neuvokas perhe) • Tonttupolku luonnossa. Mitä ääniä metsästä kuuluu? Millaisia tuoksua metsästä tulee? Miltä metsässä istuminen ja metsässä rauhoittuminen tuntuu? Onko tonttu liikkunut metsässä? Näkyykö tontun jalanjälkiä tai kuuluuko tontun tiu'un helinää? Pyydetään lapsia olemaan rauhassa ja silmät kiinni. Aikuinen voi kertoa lyhyen tarinan tontusta joka liikkuu metsässä, ja tehostaa tarinan ääniä (rapinaa, tiu'un helinää, tuulen huminaa ym.) Tavoitteena on harjoitella rauhoittumista ja läsnäoloa, sekä aistia metsää. 	<p><u>Laulut:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Lumilei (Nallen talvi, Soili Perkiö & Eppu Nuotio) • Tonttuja joo (Nallen talvi, Soili Perkiö & Eppu Nuotio) • Tonttujen aamujumppa (Fröbelin palikat) • Pikkuinen tonttu (Fröbelin palikat) • Talvilaulu (Kielinuppu) • Joulu tarttuu kypäälään • Avaatko oven joulun tulla (Hannele Huovin matka joulun taloon) • Tuiki tuiki tähtönen
<p><u>Lorut:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Jouluisia loruja (Neuvokas perhe) • Talvisia loruja: <ul style="list-style-type: none"> • Talvikävelyllä (Peda.net) • Pilkillä (Peda.net) • Oravan pesä 	<p><u>Matemaattinen ajattelu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Etsitään joulupukin kadonneet paketit. Aikuiset voivat piilottaa päiväkodin pihalle paperista laminoituja joululahja paketteja, tähtiä ja joulukuusia. Lasten tehtävänä on etsiä montako pakettia pihalta löytyi? Montako keltaista pakettia? Montako punaista tai kirjavaa pakettia? Montako tähteä tai joulukuusta löytyi? 	<p><u>Kädentaidot:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Itsenäisyyspäivän suomen lippu askartelu • Jouluisia askartelu ideoita • Pipareiden leivontaa <p><u>Sanallinen ja kehollinen ilmaisu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • pöytäteatteri esitys talvisesta tai jouluisesta sadusta. Esim. Pupu isoiloikka ja yllättävä pakkasyö (Kalevala korun joulusatu 2015). Lapset voivat myös itse keksiä talvisen/ jouluisen sadun, josta esitetään pöytäteatteri esitys.

Kasvan, liikun ja kehityn	Minä ja meidän yhteisömme	Lasten osallisuus
<ul style="list-style-type: none"> • Tonttujumppa tarinan mukaan (Tiina vieraankivi, vahvike.fi) • Tonttujumppaa musiikin tahtiin. Jumppassa voi hyödyntää Fröbelin pallikoiden tonttujumppaa - laulua sekä tonttupolikka - laulua. <p><u>Ruokakasvatus:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Harjoitellaan hygieniasta huolehtimista pipareiden leipomisen aikana. Syödään piparit välipalalla, ja otetaan lapset mukaan kattamaan välipala pöytää. Välipalan aikana harjoitellaan kauniita pöytätapoja. 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Lähiyhteisön menneisyys, nykyisyys ja tulevaisuus:</u> • Juhlitaan yhdessä suomen syntymäpäiviä. Keskustellaan lasten kanssa ikätasoisesti suomen historiasta. Katsotaan lipunnosto ja lauletaan / kuunnellaan maamme- laulu, ja nostetaan malja suomen syntymäpäiville. Suomelle voi laulaa myös paljon onnea vaan- laulun. <p><u>Käsotmuskasvatus:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Keskustellaan lasten kanssa ikätasoisesti, miten eri kulttuureissa, uskonnoissa tai perheissä vietetään joulu? Onko olemassa kulttuureja, joissa ei vietetä ollenkaan joulua? Entäpä missä kulttuurissa joulupukkia kutsutaan pakkasukoksi? 	<p><u>Leikitään!</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Leikitään tonttuja. Miten tontut hiippailee ja kurkistelee? Miten tontut juoksee piiloon, kun lapset melkein näkevät tontut? Yöpyvätkö tontut majoissa vai pimeissä luolissa? <p><u>Lapset mukaan ideoimaan:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Millaisia uusia leikkejä lapset haluavat leikkiä?

Liite 2, Saatekirje kyselyyn vastaajille

Saatekirje kyselyyn vastaajille:

Arvoisa kyselyyn vastaaja! Olemme sosionomi opiskelijat Heta Tuomoja ja Piia Pekkanen Jyväskylän ammattikorkeakoulusta. Teemme opinnäytetyömme yhteistyössä Keuruun kaupungin varhaiskasvatuksen kanssa. Opinnäytetyö toteutetaan kehittämishankkeena, jolloin tutkimme Keuruun kaupungin varhaiskasvatuksen pedagogista toimintaa. Kehittämistyön tavoitteena on kehittää toiminnan vuosikello varhaiskasvatuksessa työskentelevän henkilöstön käyttöön. Toiminnan vuosikello on pedagoginen vuosikello, joka toimii varhaiskasvatuksen idea- ja materiaalipankkina. Kehittämishankkeen tutkimuksessa huomioidaan henkilöstön, vanhempien ja lasten mielipiteet varhaiskasvatuksen pedagogiikasta ja vastaukset huomioidaan toiminnan vuosikellon kehittämisessä. Tutkimuksen tavoitteena on selvittää: *Millaisia seikkoja henkilökunta pitää tärkeänä pedagogisessa vuosikellossa? Millaisia teemoja toiminnan vuosikellossa tulisi henkilökunnan mielestä huomioida? Millaisia toiveita ja odotuksia vanhemmilla on varhaiskasvatuksen pedagogisesta toiminnasta? Sekä mitä lapset haluavat varhaiskasvatuksessa tehdä?* Tutkimus toteutetaan laadullisena tutkimuksena webropol-kyselyn muodossa henkilöstölle sekä vanhemmille. Kyselyyn vastaaminen on turvallista ja vapaaehtoista, eikä kyselyyn osallistuminen sido vastaajia mihinkään. Kysely suoritetaan anonymyminä. Kysely on auki kaksi viikkoa, ja kysely aukeaa _____ ja päättyy _____. Tutkimusaineisto hävitetään aineiston käsittelyn jälkeen, eikä sitä käytetä muualla. Kyselyn avoimiin kysymyksiin vastaamiseen menee aikaa n. 10 minuuttia. Jokainen vastaus on tärkeä.

Heta Tuomoja ja Piia Pekkanen.

Henkilöstön kysymykset: 1. Mitkä teemat, aiheet ja päivät tulisi mielestänne huomioida vuosikellon suunnittelussa? 2. Millaisia toimintaideoita toivoisit vuosikellossa olevan? 3. Millaista toimintaa haluaisit toteuttaa?

Vanhempien kysymykset: 1. Millaista tekemistä toivot päiväkodin toimintaan? 2. Muita ideoita ja ajatuksia toiminnan vuosikelloon.

Lasten kysymykset: 1. Mitä lapset haluavat päiväkodissa tehdä? 2. Mitkä aiheet lapsia kiinnostaa?